

George Howe
SYDNEY GAZETTE PRESS



FERGUSON COLLECTION
NATIONAL LIBRARY
CANBERRA

(sp-13 - 1800-1801) 27



"In 1885 it having become necessary to reprint the
Gospel of John it was revised & printed as an attempt
at a compromise dialect." Murray, p. 179.

Translated by Revs. Drs. Mackenzie & Macdonald.

The Gospel
according to
John.

Efate, New Hebrides.

(Translated by Dr. MacKenzie)

SYDNEY:
F. CUNNINGHAME & Co., PRINTERS,
146 PITT STREET.

1885.

[unclear]

[unclear]

[unclear]

[unclear]

[unclear]

Tus Nanrognrogona Uia
ni
Iesu Kristo
nag
Ioane
i mitiria.

IOANE.

NAMET NAFISAN I.

1 Inraka bei Nafisan i tok, go Nafisan me Atua
2 ranrua tok, go Nafisan i bi Atua. Niga uan
3 nigar Atua ranrua tok inraka bei. Niga i brig
sera nalo laba ; go te namatun nag i bakor niga
4 if ti brig i mau if ti toko mau. Namolien i tok
osa tok ; go namolien uan i bi namarem ni
5 natamole. Go namarem i marem namaliko ;
6 go namaliko i ti tae mau. Atua i tubulu na-
7 tamole iskei i mai, nagiena Ioane. Niga uan i
mai nag ega fi natamole tilsei, nag ega tilsei
namarem, nag ega frig te laba ruga seralesoko.
8 Niga i ti bi namarem mau, me i mai nag ega
9 tilsei namarem. Namarem mori nag i marem-
abis ki sera natamole, i mai baki emeromina
10 nin. I tok emeromina, go i brigi emeromina,
11 me emeromina i ti tae mau. I mai lek te anena,
12 go te anena ru ti belak suki a mau. Me nata-
mole laba nag ru belak suki a, i tua ra te nag
ru bi nan Atua as, te laba nag ru seralesoko nag-
3 iena i tua ra kin : inra i ti brigi ra ru bi nanin
mau, go namurien ni namol natamol, go namu-
rien ni natamole, me Atua i brigi ra ru bi
4 nanin. Go Nafisan i mer bi natamol, kai skut
kit, (go au limis nasemanien anena, i taos nasa-
manien ni nanin iskeimau, nag i tumalu tue ki

Temen mai), i bur ki nasauian go natilimorian.
 15 Ioane i tilsei a, kai bios, i nag, Niga uan kin a
 tili a, Niga nag i boinruk koro au mai, i bo beia
 16 ki au ; nalakena kin i beia ki au. Go te nag i
 bura as, i tua kit kin tu maui, go nasauian i uil
 17 nasauian. Mose i tu natamol nafanauen tue, me
 Iesu Kristo i brig nasauian go natilimorian ra
 18 bakor. Te natamol i ti limis Atua mau te naliati ;
 Nanin iskeimau nag i tok nanruma Temen niga i
 19 nriksei a.

Go te nin i bi natilseien ni Joane, sel nan
 uan namer Iutaia ru tubulu te natamole tab go te
 natamole Lifai, ru be Jerusalem ban, nag ruga
 20 faus kina kin, Ag ku bi fei ? Go i tilsei, kai ti
 bisa koro mau ; me i tilsei, Kinau a ti bi Kristo
 21 mau. Go ru baus kina kin, Ku bi fei ? Ku bi
 Elaia kite ? Go i nag, A ti bi Elaia mau. Ku
 bi brofet uan kite ? Go i bistafi ra, Itik. Teuan
 22 kin ru nriki na kin, Ku bi fei ? nag auga fan
 nriki namera uan ru tubulu gami au mai. Ku
 23 tumam tili ko nafte ? Niga i nag. A bi nalo
 nat i toko bios namisbal, Ko frig nabua ni Iofa
 24 ega leg, taosia kin Esaia i tili a. Go natamol
 25 uan ru tubulu era, ru toko Farisi mai. Go ru
 baus kina kin, kai nriki na kin, Kuf ti bi Kristo
 mau, go kuf ti bi Elaia mau, go kuf ti bi brofet
 26 uan mau, ikua kin ku tok babtais ? Ioane i bistafi
 ra, i nag, Kinau a toko babtais ki nai ; nat iskei
 27 nag ku ti tae mau, i lao ti emalubuto mus, niga
 nag i boinruk koro au mai, kinau a ti uia, nag aga
 28 nrat namarit seu anena mau. Te laba nin ru brig i

Betani, nananre Iortan, esuan Ioane itoko babbtais iis.

29 Bulmatolin i lek Iesu i toko mai lek a, go i nag, Ba lo, Nan Sib ni Atua, nag i sel tapar ni
30 emeromin ban ! Niga i bi nat uan a tili a, kai nag, Natamol iskei nag i bo beia ki au, i boinruk koro au mai : nalakena kin i beia ki au.
31 Go a ti tae mau, me nag ega tok enali ki Israel,
32 teuan i bi nalaken a mai babtais ki nai. Go Ioane i tilsei, i nag, A lek Naten Tab, i taos tokabe, i be elagsau sua mai, kai batoko osa tok.
33 Go a ti tae mau, me niga nag i tubulu au nag aga fabtais ki nai, i nriki au kin, Nat nag kuga uo lek Naten Tab i sua mai, kai toko osa tok,
34 niga uan kin ega uo babtais ki Naten Tab. Go kinau a bo lek a, kai tilsei nag niga uan kin i bi Nani Atua.
35 Bulmatolin Ioane i lao tu, nigar natamol
36 tokotae anena ranru; i tu los Iesu, i tu
37 siuer, kai nag, Rak lo, Nan Sib ni Atua. Natamol tokotae ranru rakai nrog nafisan anena,
38 kai nrukus Iesu. Iesu i bafulus kai limisi ra ra tok nrukusi, go i nriki ra kin, Akam ra lo nafte ? Go rā nriki na kin Rabi, (ru nrea i bi
39 Natamol Fanau) Ago ku toko esab ? I nriki ra kin, Akam rak mai lek a. Rakai mai kai lek esuan i toko os ; go nigar ru mau toko
40 naliati uan, i lakor bi aur kanralim. Natamol nroan inru nag ra nrog Ioane i bisa kai nrukus
41 Iesu, karu i bi Antrea, bal Saimon Biter. Niga i beia bamur balun Saimon, kai nriki na kin,

42 Au bo bamur Mesia, (ru nrea i bi Kristo) I belak e mai lek Iesu. Iesu i lek a, kai nag, Ago ku bi Saimon nan Ioane ; ruga uo soso ko ki Kefa, (ru nrea i bi Biter).

43 Bulmatolin Iesu i murin nag ega faki Kalilaia, go i bamur Filib, kai nriki na kin,

44 Ba nrukusi au. Filib i bi natamole ni Bet-

45 saita, natokon ni Antrea go Biter. Filib i bamur Natanael, kai nriki na kin, Au bo bamur nat uan Mose i mitiri a tus nafanauen tue, go brofet ru mitiri a, Iesu ni Nasaret,

46 nani Iosef. Go Natanael i nriki na kin, Te namatun ui i tae tumalu Nasaret mai kite ?

47 Filib i nriki na kin, Ba mai kai leka. Iesu i lek Natanael i toko mai lek a, go i tili a, Ba lo,

48 natamol Israel mori, nafisiruen i tik as. Natanael i nriki na kin, Ku tabalea kin ku tae au ? Iesu i bistafi kai nriki na kin, Seluan Filib i ti soso ko mau, go ku sil nakas fik, a limisi ko.

49 Natanael i bisatafi, kai nriki na kin, Rabi, Ago ku bi Nani Atua ; Ago ku bi nauot ni

50 Israel. Iesu i bisatafi, kai nriki na kin, Ku seralesoko nalakena kin a nriki ko kin nag a limisi ko ku sil nakas fik kite ? Kuga uo lek te

51 nag i tob tol te uan. Go i nriki na kin, A tili-mori a nriki mu kin, kuga uo limis elag ega uo bamaota, go agelo ni Atua ru toko sak, go ru toko su Nan natamol.

NAMET NAFISAN II.

1

Buluas ru brigi naftouriena Kana ni Kalilaia ;

go Jesu raiten i toko os ; go ru traut Jesu go
 natamol tokotae anena, ruga mai lek naftourien
 3 uan. Go seluan uain i num, Iesu raiten i nriki
 4 na kin, Ru tiki uain. Iesu i nriki na kin, Ka
 kua kik, Namatu ? Aur anau i ti mai mau.
 5 Raiten i nriki natamol uis-uis kin, te nag i nriki
 6 mu kin, ko frigia. Go ru lao ki las fat ilates ru
 tok esuan, nafanon ni namer Iutaia i tebelan,
 ru sikskei tilas baket inrak ilates ko inrak ilfut.
 7 Jesu i nriki ra kin, Ko ut las fat nin ruga fur
 8 ki nai. Go ru uti ra ru bur bakielag. Go i
 nriki ra kin, Ko saofi a malfanin, kai buiti ban
 9 tu natamol lekor nafinag kin. Go ru buiti a ban.
 Sel uan natamol lekor nafnag i minrog nai nag
 i bi uain, go i subniki esag i toko os mai (me
 natamol uisuis nag ru sao nai ru tae), natamol
 10 lekor nafinag i sos nanui ftour, kai nriki na kin,
 Sera natamol ru subu brig uaina ui i tok ; go
 sel uan ru bo min tob, ru mer brig te nag i ti ui
 berkti mau i toko ; me ago ku mut uain ui i
 11 tok ban ban malfanin. Nafeifeien beia ni Jesu
 kin, i brigi Kana ni Kalilaia, kai beiki ra ki
 nasemanien anena as : go natamol tokotae anena
 ru seralesoko os.
 12 I boinruk kor te nin, i sua baki Kabernaum
 ban, nigar raiten go nabalun, go natamol tokotae
 anena ; go ru toko osa tok naliati i ti laba mau.
 13 Go nafatolien ni namer Iutaia i bi emuilatig,
 14 go Jesu i sak bak Ierusalem ban. Go i bamur te
 nag ru sor kau, go sib, go tokabe, go te nag ru tig-
 biel ki mane, ru tok etan nasum tab : go i brig

namae ses i bi nafer, kai kobasi ra ru maui bak
 ekatem nasum tab, nigar sib go kau, go i lig mane
 16 ni te tigbiel i ban, kai tertapo uenr aginara ; go
 i nrik te nag ru sor tokabe kin, Ko sel te nin
 ban ; ko ti brig nasum ni Abab ega fi naſum
 17 nafakoton mau. Natamol tokotae anena ru
 mroa berkat i nag nat i mitiri, Nakasuan ni
 18 asum anago ega uo bami au. Teuan kin namer
 ni Iutaia ru bistafi, kai nriki na kin, Ku beiki
 mam ki sef nafeifeien, nalakena kin ku toko brig
 19 te nin ? Jesu i bistafi ra kai nriki ra kin, Ko
 nrat nasum tab nin ega fan, go aga uo mer sike
 20 a naliati itol. Teuan kin namer ni Iutaia ru
 nag, Intau ralim ibat atmat ilates ru brigi naſum
 tab nines, go ago ba fo sike a naliati itol
 21 kite ? Me niga i til nasum tab ni namolin.
 22 Teuan kin sel uan i tumalu tue ki te mat, nata-
 mol tokotae anena ru mroa berkat i nag i til te
 uan : go ru seralesok te nag ru mitiri, go nafisan
 nag Iesu i tili.
 23 Go sel uan i tok raki nafatolien Ierusalem,
 mal nasaisaien, te lab ru seralesok nagien, nala-
 24 kena kin ru lek nafeifeien nag i brigi a. Me
 Iesu i ti seralesoko ra mau, nalakena kin, i tae
 25 sera natamole, go i ti murin nag nat ega nriksei
 ki natamol mau ; nalakena kin, i tumen tae te,
 nag i tok emalubut natamol tok.

NAMET NAFISAN III.

1 Go natamole Farisai iskei i toko, nagien
 Nikotimo, i bi natamol meramer ni namer ni

2 Iutaia : niga i mai lek Iesu bog, kai nriki na kin,
 Rabi, au tae nag ago ku bi natamol fanau nag
 ku tumalu tue ki Atua mai : nalakena kin nata
 nag Atua i ti toko raki na mau, i kano brig na-
 3 feifeien nag ago ku toko brigi. Iesu i bisatafi,
 kai nriki na kin, A tilimori a nriki ko kin, Nata
 nag ru ti selati i faum mau, i kano lek namara.
 4 giena ni Atua Nikotimo i nriki na kin, Nata
 nag i matua, ruga selati ega tafale ? i tae nag
 ega sil bak intag raiten sel karua, go ke fo mer
 5 sela ti a kite ? Iesu i bistafi, i nag, A tilimori
 a nriki ko kin, nata nag nai go Naten ra ti selati
 6 a mau, i kano sil namaragiena ni Atua. Te
 nag namolin i selati a, i bi namolin, go te nag
 7 Naten i selati a, i bi naten. Ba ti mag mau
 nag a nriki ko kin, Ruga mer selati mus ko
 8 faum. Inlag i sisi naor nag i murin, go ago ku
 nrog nalen, me naor nag i tok os mai, go naora
 nag i mer baki is ban, ku ti tae mau : sera nata-
 9 mol nag Naten i selati ra ru tebelan. Nikoti-
 mo i bistafi kai nriki na kin. Te laba nin i tae
 10 bakor ke tabale ? Iesu i bisatafi, kai nriki na
 kin, Ago ku bi natamol fanau ni Israel, go ku
 11 ti mroa tae te laba nin mau kite ? A tilimori a
 nriki ko kin, Kinami au til te nag au tae, kai
 til te nag au lek a, go akam ku ti uis natilseien
 12 aginami mau. Af nriki mu ki te ni emeromina,
 go kuf ti seralesoko osa mau, af nriki mu ki te
 13 ni elagsau, kuf seralesok os ke tafale ? Go te nat i
 ti sak bak elagsau mau, me nata nag i be elagsau
 sua mai, i sak bakielag, Nan natamol uan i tok ela-

14 gsau tok. Go tebelan Mose i sik maat i bakielag
 15 namisbal, ruga uo sik Nan natamol ega fakielag
 ega taosi : nag sera natamol nag ru seralesoko os,
 16 ruga fiatlak namolien nag i tu tu kai tu mau tu.
 17 Nalakena kin, Atua i nrum emeromina i te-
 belan, i bitua ki nanin iskeimau, nag sera nata-
 mol nag ru seralesoko os, ruga ti mat mau, me
 18 ruga fiatlak namolien nag i tu tu kai tu mau
 tu. Nalakena kin, Atua i ti tubulu Nanin i
 mai baki emeromina, nag ega sailu emeromina
 mau ; me i tubulu a i mai nag ega mut emero-
 mina. Nat nag i seralesoko os i ti bi te nasail-
 uan mau ; nat nag i ti seralesoko mau, i be te
 19 nasailuan tok, nalakena kin, i ti seralesoko
 nagi Nan Atua iskeimau mau. Go te nin i bi
 nasailuan, namarema i mai baki emeromina, go
 20 ratamol ru mur namaliko tol namarema, nala-
 kena kin, nauisien aginara i sa. Nalakena kin,
 sera natamol nag ru brig te nag i sa ru malo ki
 namirema, go ru ti mai lek namarema mau, nau-
 21 sien aginara ifla tok enali, go ruf la tili ra as. Me
 nata nag i brig te tilimori, i mai lek namarema,
 nag nauisien anena ega tok enali, ruga lek anag i
 tok Atua brigi a.
 22 I boinruk kor te nin Iesu nigar natamol
 tokotae anena ru baki nafanua Iutaia ; go ru
 23 mau toko os kai babtais. Go Ioane i toko
 babtais Aino, emuilatig ki Salim, nalakena kin,
 24 nai i tob es : go ru mai, go i babtaisi ra. Ru ti
 bulu Ioane baki nasum namotiena naliatiuan
 25 mau. Go tete natamol tokotae ni Ioane no
 26 natamol Iutaia iskei ru bilil ki nafanon. Go ru

mai lek Ioane, kai nriki na kin, Rabi, niga nag akam ranrua toko nananre Iortan, nag ag ku be tilsei, ba lo, niga kin i toko babtais, go natamol
 27 umkaukau ru mai lek a. Ioane i bistafi ra, kai nag, Natamol i kano uis te namatun, nag ru ti
 28 tu a kin i be elagsau mai mau. Akam ku tumomu tilsei au, nag a nag, Kinau a ti bi Kristo mau, me nag i tubulu au a beia kin mai.
 29 Niga nag i biatlak namatu lak i bi nanui ftour : me asel nanui ftour nag i lao tu kai nrogo, i semsem tob nalakena nale nanji ftour : teuan
 30 kin nasemseman anau nin i bur. Niga ega uo nrus tob, me kinau ago uo nrus ses.
 31 Niga nag i be elag mai i tubau natamol umkau, te nag i bi te ni intan i bi te ni intan, kai til te ni intan : niga nag i be elagsau mai i
 32 tubau natamol umkau. Te nag i lek a kai nrogo, i tilsei, go nat i ti uis natilseien anena
 33 mau. Te nag i uis natilseien anena i sumet as,
 34 nag Atua i tilimori. Te nag Atua i tubulu a i mai, i til nafisan ni Atua, nalakena kin, Atua i
 35 ti to ki Natena tu a mau. Temen i nrum
 36 Nanin, kai be tu a sera nalo baki narun. Nat nag i seralesoko Nanin i biatlak namolien nag i tu tu kai tu mau tu ; me nat nag i ti seralesoko Nanin mau, ega uo ti lek namolien mau, me namæto nig Atua i toko osa tok.

NAMET NAFISAN IV.

1 Sel uan Nauot i tae nag Farisa ru nrog o nag Iesu i toko brig kai babtais natamol tokotae

2 laba tol te ni Ioane, (me Iesu i ti tumen babtais mau, me natamol tokotae anena ru babtais),
 3 i tao Iutaia i toko, kai mer baki Kalilai ban.
 4 Go i nag ega siuer ur Samaria. Teuan kin i
 5 mai baki natokon ni Samaria iskei, ru soso ki
 Saikar, emuilatig ki naora nag Iakob i tu nanin
 6 Iosefa kin : go eluk ni Iakob i tok esuan. Iesu i
 maos nasiueran anena, teuan kin i tok etan natik
 7 eluk uan, I bi aur kalates. Namatu ni Samaria
 iskei i mai nag ega ut nai: Iesu i nriki na kin, Ba
 8 tau aga min. Natamol tokotae anena ru be baki
 9 natokon ban, nag ruga fakot nafinag. Teuan kin
 namatu ni Samaria uan i nriki na kin, I kua
 kin aga, nag ku bi natamol Iutaia, ku bitale au
 nag ago tuo ko ba min, nag a bi namatu ni
 Samaria? (Namer ni Iutaia ru ti mai lek namer
 10 ni Samaria mau) Iesu i bistafi nriki na kin,
 kuf tae sutog ni Atua, go kuf tae nata nag i
 nriki ko kin, Ba tau aga min; kuf bitale a, go
 11 niga if tuo ko nai namolien. Namatu uan i
 nriki na kin, Nauot ku ti biatlak te namatun
 nag ba sao kin mau, go eluk i bakietan : teuan
 12 kin ku biatlak nai namolien uan esab? Ago ku
 tubau temam Iakob kite? nag i tu mam eluk.
 kai tumen min uis, go nanin, go katel anena
 13 Iesu i bistafi kai nriki na kin, Natamol umkau
 14 nag ru min nai nin ruga uo mer manreu; me
 nata nag ega uo min nai nag ago uo tu a kin,
 ega uo ti manreu mau te naliati; me nai nag
 ago uo tu a kin ega uo bi namet nai emalubu-
 ton, nag ega uo toko futfut baki namolien nag i

15 tu tu kai tu mau tu. Namatu uan i nriki na
 kin, Nauot, ba tau nai uan, nag aga ti manreu
 16 mau, kai ti mai bak esas nag aga ut mau. Iesu
 i nriki na kin, Ba faraki nanui anago ke mai bak
 17 esan. Namatu uan i bistafi, kai nriki na kin,
 A ti biatlak nanui mau. Iesu i nriki na kin,
 18 Ku tili i ui, A ti biatlak nanui mau : nalakena
 kin, ku be biatlak nanui ilim ; go te nag ku
 biatlaken malfanin i ti bi nanui anago mau ; te
 19 nag ku tili i tilimori. Namatu uan i nriki na
 20 kin, Nauot, a lek a ku bi brofeta. Temam ru
 lotu intafa nin ; go akam kutili nag naor nag i
 ui nag natamol ruga lotu uis, i tok Jerusalem
 21 toko. Iesu i nriki na kin, Namatu, ba sera-
 lesoko nafisan anau, aur ega uo mai nag kuga
 ti lotu ki Abab intafa nin go Ierusalem iskei
 22 mau Akam ku lotu ki te nag ku ti tae mau :
 kinami au tae te nag au loto kin : namutien
 23 i be namer Iutaia mai Me aur ega uo mai, go
 i bi malfanin, nag te lotu tilimori ruga uo lotu
 ki Abab ki nater go natilimorian ; nalakena
 kin, Abab i lele te tebelago, nag ruga lotu kin.
 24 Atua i bi Naten ; go te nag ru lotu kin, ruga
 25 lotu kin ki natera go natilimorian. Namatu
 uan i nriki na kin, A tae nag Mesa ega uo mai
 (nag ru sos o ki Kristo) : sel uan niga ega uo
 26 mai, ega uo nriksei gita ki sera nalo. Iesu i
 nriki na kin, Kinau nag a bistafi ko a bi niga.
 27 I til te uan, go natamol tokotae anena ru
 mai ; go ru mag nag i toko bisataf namatu
 iskei : me te nat i ti tili mau, Ku mur nafte ?

28 kite, Ikua kin ra tumomu bisatafi mu ? Namatu
 i tao las anena i toko, kai baki natokon ban,
 29 kai nriki natamol laba kin, ko mai lek
 natamol iskei, nag i nriki au ki te laba nag a
 30 brigi a : niga i bi Kristo kite ? Ru tuma-
 lua natokon ban, kai toko mai lek a.
 31 Tikenroan natamol tokotae anena ru tubutuba
 32 kin ru nag, Rabi, ba fam. Me i nriki ra kin,
 Kinau a biatlak nafinag nag aga fami a, akam
 33 ku ti tae mau. Teuan kin natamol tokotae ru
 tumera nriki ra, Te nat i niga uis te namatun
 34 mai i bami a kite ? Iesu i nriki ra kin, I bi
 nafinag anau nag aga frig namurien ni nat uan
 i tubulu au a mai, kai brig si nauisien anena.
 35 Akam ku nag, Atilag i bat ru ta buil, go mal
 natakau koton ega uo mai : ba lo, a nriki mu
 kin. Ko magalosak, kai lek intalmat nag ru tar
 36 su raki natakaukoton. Nata nag i takaukot i
 uis natefnauluen, kai brig suik ki nuan raki na-
 molien nag i tu tu kai tu mau tu ; nag nata nag
 i sir kin, go nata nag i takaukot rak inrua lailai.
 37 Go te nin nafisan uan ru tili ru tilimori as,
 38 Nat i sir, go nat botae i takaukot. Kinau a
 tubulu mu nag kuga takaukot te nag ku ti
 uisuis kina mau ; natamol botae ru uisuis, go
 39 akam ku be sel nauisien aginara.

Go natamol laba ni Samaria nag ru toko nato-
 kon uan ru seralesoko os, nalakena kin nafisan ni
 namatuu an, nag i tilsei, i nag, Niga i nriki au ki
 40 te laba nag a brigi a. Sel uan namer ni Samaria
 ru mai lek a, ru bisberkati nag ruga mau toko : go

41 i toko esuan nouben inru. Go natamol botae
 ru laba ru mer seralesoko, nalakena kin nafisan
 42 anena; go ru nriki namatu uan kin, Au sera-
 lesko, nafisan anago i ti bi nalakena mau; au
 tumom nrog o, kai tae nag i bi Natamol Mumu
 mori ni emeromina.

43 Nouben inru i takoro, go i tumalu esuan
 44 kaibak Kalilai ban. Nalakena kin Iesu i
 tumen tilsei nag brofet i ti biatlak nasem-
 45 anien nafanua anena mau. Go sel uan i mai
 baki Kalilai, namer ni Kalilai ru belak suki a,
 ru lek sera nalo nag i brigi Ierusalem, mal
 nasaisaien: nalakena kin ru ban lek nasaisaien.

46 Niga i mer mai bak Kana ni Kalilai, esuan i
 brig nai i bi uain. Go natamol bakielag iskei i
 47 toko, nanin i masak en Kabernaum. Sel uan
 niga i nrog o nag Iesu i be Iutaia mai bak
 Kalilai, i ban lek a, kai nrik berkti nag ega
 mai, kai brig nanin ke nrogteau; i bi emuilatig
 48 nag ega mat. Teuan kin Iesu i nriki na kin,
 Kuf ti lek nauisien nafeifeien, go nauisien na-
 49 magan mau, kuf ti seralesoko mau. Natamol
 bakielag i nriki na kin, Nauot, ba su mai, nanik
 50 if la mat. Iesu i nriki na kin, Ba fan; nanim
 nanui i mol. Natamol uan i seralesok nafisan
 51 nag Iesu i nriki na kin, go i ban. I toko sua
 ban, go natamol uisuis anena ru tilas i, kai tili
 52 nag nanin i mol. Go i baus ki ra ki aur nag i
 beia nrus nrogteau as. Ru nriki na kin, Nanum
 53 aur kalaru namasaki i tumalu tue kin. Teuan
 kin temen i tae nag i bi aur uan Iesu i nriki na

kin, Nanim nanui i mol : go niga i seralesoko,
 54 go nasum anena i maui. Te nin i bi nafeifeiena
 karu nag Iesu i brigi, sel uan i be Iutaia mai
 bak Kalilai.

NAMET NAFISAN V.

- 1 I boinruk kor te nin, insaisaien iskei ni namer
 Iutai i bakor ; go Iesu i sak baki Ierusalem ban.
- 2 Go luk nai iskei i tok Ierusalem, emuilatig ki
 namet ni sib, Ibru ru sos o ki Beteseta, i biat-
- 3 lak nasum intermarua ilim. Go natamol laba
 ru en era en, nag ru masak, go ru bare, go ru
- 4 bi kol, go ru sarmat. Ru toko raki natulutu-
 luen ni nai ; nalakena kin, tete inrak agelo iskei
 i sua mai bak luk nai uan, kai brigi nai i tulu-
 tul : teuan kin nata nag i beia bak nai nag i
- 5 tulutul, namasaki nag i sua i makot. Go nata-
 mol iskei i toko osa tok, nag i sua namasaki
- 6 anena intau ralim itol atmat ilatol. Seluan Iesu
 i leka i en, kai tae nag i tebelan tok tetui, i
 nriki na kin, Ku murin nag ba nrogteau i kite ?
- 7 Natamol masak uan i bisatafi a, Nauot, a
 tiki natamol nag ega soka ki au bak luk, seluan
 nai i tulutul : me sel uan a tok nrus ban, nat bo-
- 8 tae i ka rolu au. Iesu i nriki na kin, Ba tuleg, ba
 9 sel naol anago kai siuer ban. Go natamol uan i
 terabelbel nrogteau i, kai sel naol anena, kai siuer.
- 10 Go naliati uan i bi Sabat. Teuan kin namer
 ni Iutaia ru nriki nat uan i brigi i nrogteau i, i

bi Sabat, go i ti uia nag ba sel naol anago mau.

11 Me i bistafi ra, Nat uan i brigi au a nrogteauui, i
12 nriki au kin, Ba sel naol anago kai siuer. Ru
baus kina kin, Fei nat uan i nriki ko kin, Ba
13 sel naol anago kai siuer? Me nat uan i brigi i
nrogteauui i ti tae mau : nalakena kin, Iesu i mer
14 ban, go natamol laba ru toko naor uan. I bo-
inruk kor te nin, Iesu i bamuri a nasum tab, kai
nriki na kin, Ba lo, ago ku nrogteaaui : ba mer
ti folfol sa mau, te nag i sa toli if la mer bakoro
15 ki ko. Natamol uan i ban, kai nriki mamer ni
Iutaia nag nat uan i brigi i nrogteauui i bi Iesu.
16 Go te uan kin namer ni Iutaia ru kobas Iesu,
17 nalakena kin, i brig te nin Sabat. Me Iesu i
bistafi ra, Abab i toko uisuis ban ban malfanin,
18 go kinau a toko uisuis. Teuan kin namer ni
Iutaia ru lo on i tob nag ruga kurak bun i, nala-
kena kin, i beia sigbir Sabat, kai inruk tili a nag
Atua i bi temen, i tumena brigi a nag nigar Atua
ra bi takaskei.

19 Teuan Iesu i bistafi ra kai nriki ra kin.

A tilimori a nriki mu kin, Nanin i tumena
kano brig te namatun, me te nag i lek Temen i
toko brigi, niga i brigi a : te laba nag niga i brigi
20 a, Nanin i brigi i taosi. Nalakena kin, Temen i
nrum nanin, kai beiki na ki te laba nag i tumena
brigi a : go ega uo beiki na ki nauisien nag i
21 tob tol te nin, nag akam kuga mag. Taosia kin
Temen i tosik te mat kai brigi ra ru mol, tekan
uan i tebel, Nanin i brig te nag i murin ru mol.

22 Go Temen i ti tilibota ki te nat mau, me i tu

23 Nanin sera natilibotakiena ; nag sera natamol ruga mroa ui ki Nanin ega taosia kin ru mroa ui ki Temen. Nata nag i ti mroa ui ki Nanin mau, i ti mroa ui ki Temen nag 24 i tubulu a i mai mau. A tilimori a nriki mu kin, nata nag i nrog nafisan anau, kai seralesoko nat uan i tubulu au a mai, i biatlak namolien nag i tu mau tu, go ega uo ti mai baki insailuan mau, me i tao numaten i toko, kai mai baki na- 25 molien. A tilimori a nriki mu kin, aur ega uo mai go i bi malfanin, nag te mat ruga uo nrog nalo Nan Atua, go te nag ru nrogo ruga uo mol. 26 Nalakena kin, taosia kin Temen i tumena biatlak namolien i toko osa tok, tekan uan i tebel i tu Nanin kin, nag ega mer biatlak namolien 27 ega toko osa tok ; go i tu a nafinautap nag ega frig natilibotakiena, nalakena kin, i bi Nan na- 28 tamol. Ko ti mag te nin mau : nalakena kin, aur ega uo mai nag sera natamol nag ru en 29 emater en, ruga uo nrog nalon, kai taf mai ; te nag ru brigi nauisiensa uia, ruga no taf mai bak natulegan ni namolien ; go te nag ru brig nauisiensa sa, ruga uo taf mai, baki natulegan ni insailuan 30 A kano tumoko brig te namatun : a tilibotai taosia kin a nrog o : go natilibotakiena anau i leg ; nalakena kin, a ti lo namurien anau mau, me a lo namuriensa ni nat uan i tubulu au a mai. 31 Kinau af tumoko tilsei au, natilseien anau if ti 32 tilimori mau. Te epotae iskei i toko, nag i tilsei au ; go a tae nag natilseien anena nag i 33 tilsei au uis i tilimori Akam ku tubulu ban lek

34 Ioane, go niga i nig natilimorian tilsei. Me
 natilseien nag kinau a uis i, i ti bi te ni natamol mau : me a til te nin nag akam kuga fi te
 35 namutien. Niga i bi nasul nag i sor kai maram ;
 go akam ku murin nag kuga semsem namarem
 36 anena te inrak. Me natilseien nag a biatlak en i
 tob tol te ni Ioane : nauisiena laba nag Abab i tau
 kin nag aga frig si, nauisiena nag a toko brigi
 37 a, i tilsei au, nag Abab i tubulu au a mai. Go
 Abab nag i tubulu au, niga i tilsei au. Ku ti nrog
 nalon mau te naliati, go ku ti lek namolin mau.
 38 Go ku ti biatlak nafisan anena i tok emalubut
 animu mau : nalakena kin, nat uan i tubulu a i
 39 mai, akam ku ti seralesoko osa mau. Ko lo te
 nag ru mitiri a, nalakena kin, ku mroa kin nag
 ku biatlak namolien as, go te uan i bi te nag i
 tilsei au ; go ku mal mai lep au nag kuga fiat-
 41 lak namolien. A ti uis nasamanien ni natamol
 42 mau. Me a tae mu, nag ku ti biatlak nanrumien
 43 ni Atua i toko mu mau. A mai nagi Abab, go
 akam ku ti belak suki au mau ; nat botae if mai
 44 nagien, kuga uo belak suki a. Akam kuga uo
 seralesoko i tabale nag ku tumomu samani mu,
 go ku ti lo nasamanien ni Atua i skeimau mau ?
 45 Ko ti mroa kin nag ago uo tili mu nriki Abab
 kina mau : te epotae iskei i tili mu nriki na kin,
 46 Mose nogo, nag kufafat uis. Kuf seralesoko
 Mose kuf seralesoko au ; nalakena kin, niga i
 47 mitiri au. Me kuf ti seralesoko te nag niga i
 mitiri a mau, kuga uo seralesoko nafisan anau i
 tabale ?

NAMET NAFISAN VI.

1 Inruk kor te nin, Iesu i bak nananre natas ni
 2 Kalilai, nag i bi natas ni Tiberia. Go natamol
 laba ru nrukusi a, nalakena kin ru leka na-
 feifeien laba nag i brig natamol masaka
 3 kin. Go Iesu i sak baki intafa, kai toko
 4 etan os, nigar natamol tokotae anena. Go na-
 fatolien, insaisaien ni namer ni Iutaia i bi emui-
 5 latig. Teuan kin Iesu i magalosak, kai lek
 man natamol ru mai lek a, go i nriki Filib kin,
 Tuga fakot bret esab nag natamol nin ruga fam ?
 6 I til te nin nag ega frig nrog o : i tumena tae
 7 te nag i nag ega frigi a. Filib i bisatafi a, i nag,
 Tuf bakot bret ei silin tifli iskei ralim inru, go
 8 ruf maui uis te ses, if ti tilasi ra mau. Natamol
 tokotae anena iskei, Antrea, Saimon Biter ba-
 9 lun, i nriki na kin, Naturiai iskei kis i toko,
 nag i biatlak bret barli ilim, go naik ses inru :
 me teuan ega uo bi nafte ki namer laba ? Iesu
 10 i nag, Ko frig natamol ruga tok etano. Naor
 uan namonam i tob es. Te uan kin nanui lab
 11 ru toko etano, rufe era, ru bi bon ilim. Teuan
 kin Iesu i uis bret ; i tafisfis kai tu te nag ru
 12 toko etano ; go naik ega taosi ega tilasi ra. Ru
 buk, go i nriki natamol tokotae anena kin, Ko
 faikur namasub nag ru tao i toko, nag tete ega
 13 ti buil mau. Te uan kin ru baikur kin, kai bai
 nal ralim iskei atmat inru, ru bur ki namasub
 bret ilim uan, nag te nag ru fam ru bam sbei.
 14 Teuan kin sel uan namer lab ru lek nafeifeien

nag i brigi a, ru nag, I tilimori i bi brofet uan i
nag ega mai baki emeromina.

15 Iesu i tae nag ru nag ruga mai iltelua, nag
ruga frigi a ega fi nauot, go i mer baki intafa ban,
niga iskei.

16 I bi kotfan, go natamol tokotae anena ru baki
17 elau ban ; go ru ba rarua iskei, kai toko brau
nag ruga fak Kabernaum ban. Go i maliko,
18 go Iesu i ta ti mai limisi ra mau. Go natas i toko
19 nrus sa, nalakena kin, inlag buri sisi. Ru balus
mail itol ko ibat, kai lek Iesu i siuer elag natas
mai, kai toko bi emuilatig ki rarua go ru matak.
20 Me i nriki ra kin, Kinau kin, ko ti matak mau.
21 Teuan kin ru marak musagi a : go rarua i tera-
belbel baki eut, naor nag ru nag ruga faki is.
22 Bulmatolin natamol laba nag ru lao tu nan-
anre nai, ru leka nag raru botae itik naor uan,
me iskeimau, go nag Iesu nigar natamol tok-
tae anena ru ti mau ba rarua mau, me nag nata-
23 mol tokotae anena ru skei ban ; (me te rarua ru
be Tiberia mai baki emuilatig ki naor nag ru
24 bam bret as, sel uan Nauot i be tafisfis) : teuan
kin natamol lab ru lek a nag Iesu i ti toko
esuan mau, go natamol tokotae anena ru ti toko
osa mau, ru ba rarua kai mai baki Kabernaum,
25 ru toko lo Iesu. Ru bamuri nananre natas, kai
nriki na kin, Rabi, nagasa kin ago ku mai baki
26 esas ? Iesu i bisatafi ra kai nag, A tilimori a
nriki mu kin, Nafeifeien nag kulek a i ti bi nala-
kena nag ku lo au mau, me ku bam bret kai buk
27 as i bi nalakena. Ko ti uisuis raki nafinag nag

ega ue buil mau, me ko uisuis raki nafinag nag
 i toko raki namoliens nag i tu tu kai tu mau
 tu, nag Nan natamol ega ue tuo mu kin, nala-
 28 kena kin, i bi niga nag Temen. Temen Atua
 nogo i sumeta as. Teuan kin ru nriki na kin,
 Kinami auga frig nafte, nag auga frig nauisien
 29 ni Atua ? Iesu i bisatafi ra, kai nriki ra kin,
 Nauisien nig Atua kin, nag kuga seralesoko nat
 30 uan i tubulu a i mai. Teuan kin ru nriki na
 kin, ago ku brig nafte nag ega fi nafeiteien,
 nag auga lek a kai seralesoko ko os ? Ku uisuis
 31 ki nafte ? Temagami ru bam mana namisbalo ;
 taosia kin nat i mitiria, I tua ra nafinag nag i
 32 be elagsau mai, ru bami a. Teuan kin Iesu i
 nriki ra kin, A tilimori a nriki mu kin, Mose i
 ti tuo mu bret nag i be elagsau mai mau ; me
 Abab i tuo mu ki bret mori nag i be elagsau
 33 mai. Bret ni Atua i bi te nag i be elagsau mai,
 34 kai tu emeromina ki namolien. Teuan kin ru
 nriki na kin, Nauot, ba tua gami bret nin sera
 35 naliati. Iesu i nriki ra kin, Kinau a bi nafinag
 namolien ; nat nag i mai lep au, ega ue ti bitol
 mau, go nata nag i seralesoko au ega ue ti
 36 manreu mau te naliati. Me a nriki mu kin, nag
 37 ku be lep au, kai ti seralesok mau Te laba nag
 Abab i tau kin, ega ue mai lepau ; go te nag i
 mai lep au, aga ue ti soka kin ega fan mau.
 38 Nalakena kin, a ti be elagsau mai nag aga frig
 namurien anau mau, me a mai nag aga frig
 39 namurien ni nat uan i tubulu au a mai. Go te
 nin i bi namurien ni nat uan i tubulu au a mai,

nag te laba nag i tau kin, aga uo ti bu sumanr tete mau, me aga uo tosik e ega tuleg, aliat boin-
 40 ruk maumau. Nalakena kin, te nin i bi namurien ni Abab, nag sera natamol nag ru lek Nanin, kai seralesoko os, ruga fiatlak namolien nag i tu tu kai tu mau tu ; go aga uo tosik e aliat boinruk maumau.

41 Teuan kin namer ni Iutaia ru tili, nalakena kin i nag, Kinau a bi nafinag nag i be elagsau sua mai. Go ru nag, Natamol nin i ti bi Iesu nan Iosef mau, nag tu tae temen go raiten kite ?
 42 I tabalea kin i nag, A be elagsau sua mai ? Iesu
 43 i bisatafi ra, kai nriki ra kin, Ko ti ftile mau. Te
 44 nat i kano mai lep au, Abab nag i tubulu au a mai if ti belak e mau : go ago uo tosik e, aliat boinruk maumau. Ru mitiria i tok tus ni brofet, Atua ega uo tafnau ra ruga maui. Sera natamol nag ru nrog o ki Abab, kai tae, ru mai lep au. Te nat i ti lek Abab mau, me nata nag
 46 i toko Atua mai, niga i lek Abab. A tilimori a nriki mu kin, Nata nag i seralesoko, i biatlak
 48 namolien nag i tu tu kai tu mau tu. Kinau a
 49 bi nafinag namolien. Temamu ru bam mana
 50 namisbalo, go ru mat. Te nin i bi nafinag nag i toko elagsau sua mai nag nat ega fami a kai ti
 51 mat mau. Kinau a bi nafinag namolien nag i be elagsau sua mai : te nat if bam nafinag nin, ega uo mol ke tu tu kai tu mau tu, go nafinag nag aga uo tu a kin i bi namolik, nig namolien ni emeromina.
 52 Teuan kin namer ni Iutaia ru tumera blil kira, ru nag. Natamol nin i tae tua gita ki na-

53 molin tuga fami a ega tabale ? Teuan kin Iesu
 i nriki ra kin, A tilimori a nriki mu kin, kuf ti
 fam namol Nan natamol kai min inran mau,
 kuf ti biatlak namolien emalubut nigamus mau.

54 Nata nag i fam namolik, kai min inrak i biatlak
 namolien nag i tu tu kai tu mau tu ; go aga uo
 55 tosik e aliat boinruk maumau. Namolik i nafis-
 56 nag mori, go inrak i bi nai mori. Nata nag i
 fam namolik, kai min inrak i toko au toko, go
 57 kinau a toko osa toko. Taosia kin Abab nag i
 mol i tubulu au a mai, go kinau a mol, Abab i
 bi nalaken ; tebeluan nata nag i bami au, niga
 58 ega uo mol, kinau a bi nalakena. Te nin i bi nafis-
 nag nag i tok elagsau sua mai : i ti taos te nag te-
 mamu ru bami a kai mat mau : nata nag i bam
 59 bret min ega uo mol ega tutu kai tu mau tu. Niga
 i til te nin nasum naloreen, sel uan i toko tafnau
 Kabernaum.

60 Natamol tokotae anena ru laba ru nrog te
 nin, kai nag, Nafisan nin i takel; fei i tae
 61 nrog o? Me Iesu i tumena tae nag natamol tokotae
 anena ru talakalaka ki te nin, go i nriki ra
 62 kin, Te nis i brigi mu kuga toknak kite ? Me kuf
 lek Nan natamol i sak baki esag i toko osa
 63 inraka beia ko fo tabale ? I bi natamu nag i
 brigi mu ku mol ; namolmu i ti brigi ui ki mu
 mau ; nafisan nag a nriki mu kin i bi naten, go
 64 i bi namolien. Me akam nakon ku ti seralesoko
 osa mau. Inrakabei Iesu i tae te nag ru ti
 seralesoko osa mau, go nata nag i nag ega
 65 felaktautas ; Go i nag, Te nin i bi nala-

kena nag a nriki mu kin nag te nat i ka-
no mai lep au, Abab if ti tua kina mau.

66 Inraka uan natamol tokotae anena ru laba ru
 67 ler ban, go ru ti nrukusi a mau. Teuan kin
 Iesu i nriki ralim iskei atmat inrua kin. Akam
 68 ku murina nag kuga mer ler kite ? Saimon
 Biter i bistafia, Nauot, auga uo ban lek fei ?
 Ago ku biatlak nafisan namolien nag i toko kai
 69 toko mau toko. Go kinami au seralesoko, kai
 70 tae nag ago ku bi Tea Tab ni Atua. Iesu i bistafia
 71 ra, Kinau a meta lu mu ralim iskei atmat inru,
 go akam nat iskei i bi tiabolo iskei. I til Iutas,
 nan Saimon Iskariot, i bi niga nag ega uo belak-
 tautaus, i bi atmat karua kir.

NAMET NAFISAN VII.

1 Go inruk kor te laba nin, Iesu i siuer Kalilai :
 i mal siuer Iutaia, nalakena kin namer Iutaia ni
 2 ru lo on nag ruga uatug i. Go mal insaisaien
 namer ni Iutaia, inseisein ni natokkofan i bi
 3 emuilatig. Teuan kin nabalun ru nriki na kin,
 Ba tumalu kai bak Iutaia ban, nag natamol
 tokotae anago ruga lek nauisien anago nag ku
 4 toko brig. Te nat i ti brig te namatun i bi
 funak, go i tumena murin nag ega tok enalia
 mau. Kuf toko brig te laba nin, ba tumom
 5 beiki emeromina kik. Nabalun ru ti seralesoko
 6 osa mau. Te uan kin Iesu i nriki ra kin, Mal
 anau i ti mai mau, me mal animu i toko sera na-
 7 liati. Emeromina i kano ma lo ki mu, me i malo
 ki au, nalakena kin, kinau atilsei nag nauisien

8 anena i sa. Akam ko sak ban lek insaisaien : kin-
au ago uo ti ki sak ban lek insaisaien nin malfanin
mau : nalakena kin mal anau i ti bakor su mau.

9 I nriki ra ki nafisan nin kai toko Kalilai toko.

10 Me sel uan nabalun ru sak ban lek insaisaien,
niga i mer sak ban, i ti ur enalia ban mau, me i
11 uil i bi funak ban. Te uan namer ni Iutaia ru lo
12 on insaisaien, kai nag, Niga uan ? Natamol laba
ru talakalaka kin i tob ; tete ru nag i bi natamol
ui : me nakon ru nag, Itik, i toko belaka sur
13 natamol laba. Me te nat i ti bis enali as mau,
nalakena kin ru matakina namer ni Iutaia.

14 Me emalubut mal insaisaien, Iesu i sak baki na-
15 suma tab, kai tafnau. Te uan kin namer ni Iutaia
ru mag kai nag, Natamal nis i tae namitir i taba-
16 le ? ru ti beiki na kin te naliati mau. Te uan kin
Iesu i bisatafi ra, kai nag, Intafnauen anau i ti bi
te an au mau i bi te anena nag i tubulu au a mai.

17 Te nat if murin nag ega frig namurien anena, niga
ke fo tae intafnauen if bi te ni Atua, ko af tu-
18 moko tili a. Nat nag i tumena bis, i lo nasamanien
anena ; me nata nag i lo nasamanien nig
nat nag i tubulu a i mai, i tilimori, go nafolfolon
19 sa i ti toko osa mau. Mose i tuo mu nafanauen
tue, go akam nat i ti uisuis ki nafanauen tue
mau. Ikua kin ku lo au nag kuga uatu au ?

20 Natamol laba ru bisatafi ru nag, Ku biatlak
naten sa iskei : fei i lo oko nag ega uatu ko ?

21 Iesu i bisatafi ra kai nriki ra kin, i nag, Kinau
a brig nauisien iskei, go ku maui mag asa.

22 Mose i tuo mu intefeien nafifisian (i ti bi te ni

Mose mau, me i bi te ni teaui); go akam ku
 23 tef natamol Sabat. Go nat if belak intefeien
 nafifisian Sabat, nag kuga ti sigbir nafanauen
 tue ni Mose mau, akam ku maet ki au nalaken
 kin a brig nat i nrogteau i userik Sabat kite?
 24 Ko ti lek nakul te namatun kai tilibota kina
 mau, me ko tilibotai natilibotaien nag i leg.
 25 Te uan kin tete natamol ni Ierusalem ru nag,
 Niga i ti bi natamol uan ru murin nag ruga
 26 uatugi a mau kite? Me ba lo, i toko bis enalia,
 go ru ti nriki na ki namatun mau. Namer
 marag ru tae berkat i nag niga i bi Kristo kite?
 27 Me nigita tu tae natamol nin, esuan i toko osa
 mai : me sel uan Kristo ega uo mai, te nat ega
 28 uo ti tae naora nag i toko osa mai mau. Te
 uan kin i bios nasum tab, i toko tafnau, kai nag,
 Ku tae au, go ku tae esuan a toko osa mai; go
 a ti tumoko mai mau, me niga nag i tubulu au
 29 a mai tilimori, nag akam ku ti taé mau. Kinau
 a tae ; nalakena kin a tao i toko, kai mai, go
 30 niga i tubulu au a mai. Te uan kin ru lo on
 nag ruga fusuki a ; me nat i ti bu berkat i mau,
 nalakena kin mal anena i ta ti mai mau.
 31 Me natamol laba nag ru toko, te lab^ru sera-
 lesoko osa ; go ru nag, Seluan Kristo ega uo
 mai, ega uo brig nafeifeien ruga laba tol te
 32 nag natamol nin i be brigi a kite? Farisai ru
 nrog natamol laba ru tili a te laba nin ; go
 namer tab tob go Farisai ru tubulu te tasil nag
 33 ruga kurak berkat i. Te uan kin Iesu i nag,
 Inraka mit ago uo skut mu tok, go aga uo ban

34 lek nat uan i tubulu au a mai. Akam ko fo lo
 au, go kuga uo ti bamuri au mau, go esuan a
 nag aga uo toko osa, kuga uo kano mai baki es.
 35 Te uan kin namer ni Iutaia ru tumera nriki ra
 kin, Natamol nis i nag ega faki esab, nag tuga
 uo ti bamuri a mau ? i nag ega fan lek te nag ru
 ferafer en skut mamer ni Kris, kai tafnau namer
 36 ni Kris kite ? Sef nafisan kin i tili ? i nag akam
 kuga uo lo au, kai ti bamuri au mau ; go naor
 nag aga uo toko osa, akam kuga uo kano mai baki
 37 is. Go aliat nag i inruk, aliat tob ni insaisaien
 uan, Iesu i lao kota tu, kai bios, i nag, Te nat
 38 if manreu, niga ega mai lep au, kai min. Nata
 nag i seralesoko au, naum nai namolien ega uo
 toko emalubut anena serser mai, taosia kin te
 39 nag ru mitiri i tilia. I til te nin, me i til Naten,
 nag te nag ru seralesoko osa ruga uo selati ;
 Naten Tab i ti bakor mau, nalakena kin Iesu i
 40 ti bi te bi nasamanien mau. Te uan kin nata-
 mol nakon ru nrog nafisan laba nin, kai nag,
 41 Niga i bi brofet uan mori. Namer nakon ru
 nag, Natamol uan i bi Kristo. Me nakon ru
 nag, Nafte, Kristo ega uo toko Kalilai mai
 42 kite ? Te nag ru mitiri i tili, nag Kristo i bi nan
 Tafit, go ega uo toko Betleem mai, na tokon nag
 43 Taft i toko osa. Te uan kin namaota i tai nata-
 44 mol laba, niga i bi nalakena. Go nakon ru murin
 nag ruga fusukia, me te nat i ti takalnrogo mau.
 45 Te uan kin tasil uan ru mai lek namer tab
 tob go Farisai ; go ru nriki ra kin, Ikua kin
 46 akam ku ti belake mai mau ? Tasil uan ru

bisatafi ra, Te nat i ti bis tebelan mau te naliati.
 47 Farisai ru bisatafi ra, I mer lao sur mus ko ?
 48 Te natamol marag, ko te Farisai ru seralesoko
 49 osa kite ? Me natamol nin nag ru ti tae nafan-
 50 auen tue mau, ru bi te nag ru bis sa kira. Niko-
 timo i nriki ra kin, (niga nag i mai lek Iesu sel-
 51 abeia, i bi iskei kira), i nag, Nafanauen tue
 nigakit i tilibota ki nat, if ti beia nrog nat uan
 52 kai tae te nag i toko brig i mau kite ? Ru
 bisatafi kai nriki na kin, Ago ku mer bi nata-
 mol ni Kalilai kite ? Ba lo on, kai lek a nag te
 53 brofet i ti bakor Kalilai mai mau. Go sera
 natamol ru baki nasum nigar ban.

NAMET NAFISAN VIII.

1 Me Iesu i baki intafa Ollifa ban. Go buil-
 2 bogsasa i mer mai baki nasuma tab, go natamol
 laba ru mai lek a ; go i tok etan, kai tafnau ra.
 3 Go namer mitir go Farisai ru belak namatu
 iskei mai lek a, ru busuki sel uan i toko tauso ;
 4 go ru lao kin emalubut, kai nriki na kin, Nata-
 mol Fanau, ru busuk namatu nin, i toko tauso.
 5 Mose i til suksuki, i tok tus nafanauen tue, nag
 te tebelago, ruga nibira ki fat ; me ago ku mer
 6 tili ke tabale ? Ru til te nin, ru brig nrog o as,
 nag ruga fiatlak te nag ruga tili as. Me Iesu i
 7 tunr bakietan, kai mitir intan ki nakinin. Me
 sel uan ru toko baus usi, i toko leg, kai nriki ra
 kin, Akam nat nag ku ti bi taparo mau, ega
 8 feia nib a ki fat. Go i mer tunr, kai mitir in-
 9 tan ki nakinin. Ru nrog o, kai sikskei taf ban,

teau i ru beia, ban ban ru maui ban ; go ru tao
 Iesu iskei toko, nigar namatu uan, esuan i toko
 10 osa, emalubut. Go Iesu i toko leg, kai nriki na kin,
 Nigar uan ? nat i ti sailu oko mau kite ? Go i
 11 nag, Itik, Nauot. Go Iesu i nriki na kin, Kinau
 a ti sailu oko mau ; ba fan, ba mer ti folfol sa mau.
 12 Iesu i mer bisatafi ra, i nag, Kinau a bi
 namarem ni emeromina ; nata nag i nrukusi au,
 ega uo ti siuer namaliko mau, me ega uo bialak
 13 namarem namolien. Te uan kin Farisai ru
 nriki na kin, ru nag, Ago ku tumom tilsei ko,
 14 natilseien anago i ti tilimori mau, Iesu i bisatafi
 ra, kai nriki ra kin, Kinau, af tumoko tilsei au,
 natilseien anau if tilimori ; nalakena kin a tae
 naor nag a toko osa mai, go naor nag aga uo
 baki es ; me naora nag a toko osa mai, go
 naora nag aga uo baki es, akam ku ti tae mau.
 15 Akam ku lek namolin kai tilibotai ; kinau a ti
 16 tilibota ki te nat mau. Go kinau af tilibotai,
 natilibotaien anau if tilimori ; nalakena kin a ti
 skei toko mau, me komam Abab nag i tubulu
 17 au a mai rakainru. Go ru mitiri a i toko nafa-
 nauen tue animu, nag natilseien ni natomol inru
 18 i leg. Kinau a tumoko tilsei au, go Abab nag
 19 i tubulu au a mai i tilsei au. Te uan kin ru
 nriki na kin, Temam uan ? Iesu i bisatafi ra,
 Ku ti tae au mau, go ku ti tae Abab mau ; kuf
 20 tae au kuf tae Abab. Nafisan nin niga i tili
 naor ni mani, sel uan i tafnau nasuma tab ;
 go te nat i ti busuki a mau ; nalakena kin aur
 anena i ti mai mau.

21 Niga i mer nriki ra, kin Kinau a nag aga fan,
 go akam kuga uo lo au, go kuga uo mat taparo
 animu : naor nag kinau a nag aga uo baki es,
 22 ku kano baki es. Te uan kin namer Iutaia ru
 nag, Ega uo tumen brig buni kite ? i nag, Naora
 nag ago uo baki es, akam kuga uo kano baki es.

23 Go i nriki ra kin, Akam ku bi te ni etan ; kinau
 a bi ni elag ; akam ku bi te ni emeromina ;
 24 kinau a ti bi te ki emeromina mau. Te uan kin
 a nriki mu kin, nag kuga uo mat taparo animu ;
 nalakena kin kuf ti seralesoko nag kinau a bi
 25 niga mau, kuga uo mat taparo animu. Te uan
 kin ru nriki na kin, Ago ku bi fei ? Iesu i
 nriki ra kin, Te skeimau uan a toko nriki mu
 26 kin. A biatlak te lab nag aga til mus, kai tili-
 bota ki mu as ; me nat uan i tubulu au i tili-
 mori ; go te laba nin, nag a nrog o akin, te uan
 27 a bisataf natamol ni emeromina kin. Ru ti
 28 mroa tae nag i nriksei ra ki temen mau. Te uan
 kin Iesu i nag, Seluan akam kuga uo sik Nan
 natamol ega fakielag, kuga uo tae naliati uan,
 nag kinau a bi niga, go nag a ti tumoko brig te
 namatun mau, me taosia kin Abab i tafnau au
 29 kin, a toko til te laba nin. Go niga nag i
 tubulu au a mai, i toko raki au ; i ti tao au a
 skei toko mau ; nalakena kin a toko brig te
 30 laba nag i murin sernaliati. I til te laba
 nin, go natamol laba ru seralesoko osa.

31 Te uan kin Iesu i nriki namer Iutaia nag ru
 seralesoko osa akin, Akam uf toko nafisan anau
 toko, kuf bi natamol tokotae anau tilmori ; go

kuga uo tae natilimorian ega uo busua ki mu.
 33 Ru bisatafi a, Au bi nua Abraam, go au ti bi
 nafit ni nat mau te naliati : i tabalea kin ku tili,
 34 Kuga uo bi te nag ru busua kira ? Iesu I
 bisatafi ra, A tilimori a nriki mu kin, Sera
 natamol nag ru folfol sa, ru bi nafit nafolfolon
 35 sa. Go nafit i ti toko nasum i tu tu kai tu mau
 36 tu mau ; nanin i tok i tu tu kai tu mau tu. Te
 uan kin Nanin if busua ki mu, kuf bi te nag ru
 37 busua kir tilimori. A tae nag ku bi nua
 Abraam ; me ku murin nag kuga kurak buni au,
 nalakena kin nafisan anau i ti toko emalubut
 38 animu mau. Kinau a toko til te laba nag a
 toko raki Abab lep a, go akam ku toko brigi te
 39 laba nag ku nrogo ki temamu Ru bisatafi a kai
 nriki na kin, Abraam i bi temagami. Iesu i
 nriki ra kin, Kuf bi nan Abraam, kuf brig main-
 40 sien ni Abraam. Me malfanin ku murin nag
 kuga kurak buni au, a bi natamol nag a nriki
 mu ki natilimorian nag a nrogo ki Atua. Abraam
 41 i ti brig te uan mau. Akam ku toko brig
 nauisien ni temamu. Ru nriki na kin, Au ti bi
 tesa ni namalfa mau, au biatlak temagami iskei,
 42 Atua. Iesu i nriki ra kin, Atua if bi temamu,
 kuf nrumi au ; nalakena kin a tumalu tue ki
 Atua mai, go a ti tumoko mai mau, me niga i
 43 tubulu au a mai. I kua kin ku ti mroa tae
 nafisan anau mau ? nalakena kin ku kano nrog
 44 nafisan anau. Akam ku bi te ni temamu Tia-
 bolo, go namurien Sa ni temamu, ku murin nag
 kuga frigi a. Niga i bi kano uat napau nra

beia ban ban ban, go i ti lao tu natilimorian
 mau, nalakena kin natilimorian i ti toko osa
 tok mau. Seluan i til nafisiruen, i til te aena ;
 nalakena kin, i bi kano bisir, go i bi temen.
 45 Me akam ku ti seralesoko au mau, nalakena
 46 kin a til te nag i tilimori. Akam fei ku
 tilsei nafolfolon sa anau ? Af til te nag
 i tilimori, ikua kin ku ti seralesoko nafisan anau
 47 mau ? Nata nag i bi te ni Atua, i nrog nafisan
 48 ni Atna ; akam ku ti nrog o mau, nalakena kin
 49 ku ti bi te ni Atua mau. Namer ni Iutaia ru
 bisatafi, kai nriki na kin, Komam au tili i ui nag
 ago ku bi natamol ni Samaria, kai biatlak naten
 50 sa. Iesu i bisatafi ra, i nag, Kinau a ti biatlak
 naten sa mau ; me a mroa ui ki Abab, go akam
 51 ku sertepalo au. Me a ti lo nasamanien anau
 mau ; iskei i toka nag i lo on kai tilibota kin.
 52 A tilimori a nriki mu kin, Nat if uis suk nafisan
 anau, niga ego uo ti lek numaten mau te naliati.
 53 Namer ni Iutaia ru nriki na kin, Malfanin au
 tae nag ku biatlak naten sa. Abraam i mat, go
 brofet laba ru mat ; go ag ku nag, Nat if uis suk
 nafisan anau, i fo ti kat nrog numaten te naliati
 54 mau. Ago ku tupau temam Abraam nag i mat
 ko ? go brofet ru mat : ku tumom brigi ko ku
 bi fei ? Iesu i bisatafi ra, Kinau af tumok sam-
 ani au, nasamani au anau if bi tepal ; i bi Abab
 nag i samanuia, nag akam ku til i i bi Atua
 animu ; go ku ti tae e mau : me kinau a tae ; go
 af tili nag a ti tae mau, af bi te bisir taosi mu ;
 56 me a tae e, kai uis suk nafisan anena. Temamu

Abraam i semsem nag ega lek naliati anau, go
 57 i lep a kai lai lai. Te uan kin namer ni Iutaia
 ru nriki na kin Intaum ru ti bi ralim ilim mau,
 58 go ku lek Abraam ko? Iesu i bisatafi ra, A
 tilimori a nriki mu kin, Seluan Abraam i ta ti
 59 bakor mau, kinau a toko. Te uan kin ru uis fat
 nag ruga niba kin; me Iesu i tumen serakoro,
 kai taf nasuma tab ban.

NAMET NAFISAN IX.

- 1 Iesu i toko siuer ban, go i lek natamol iskei
- 2 nag nameten ra bare, i belak e bakor. Go natamol tokotae anena ru baus kina kin, kai nag, Rabi, fei i brig taparo, natamol nin, kite temena
- 3 go raitena, nag i bare bakor? Iesu i bisatafi ra, Natamol nin i ti brig taparo mau, go temena go raitena ra ti brig taparo mau; me i tebelan
- 4 nag nauisien nig Atua ega tok enali as. I bi te nigakit nag tuga uisuis ki nauisien nig nat uan i tubulu au a mai, sel uan i ta aliat toko; bog
- 5 ega uo mai, nat i kano uisuis is. Sel uan a toko emeramina toko, a bi namarem ni emeromina.
- 6 I til te uan kai tanui intan, kai brig intanuin i bi inlel, kai bul nameten ki inlel, kai nriki na kin, Ba fan tumom bunul uk luk nai ni
- 7 Siloam, (ru nre a i bi Te natubuluen). Te uan kin i ban kai tumen bunuli a, kai lolo mai.
- 8 Teuan kin namer ni natokon niga, go te nag ru lek a tetui nag i bi natamol bital, ru nag, Natamol nin i ti bi niga nag i toko etan kai bital kite? Natomol botae ru nag, Niga uan kin.

Natamol nakon ru nag Itik, me niga i taosi.
 10 Niga i nag, Kinau uan kin. Te uan kin ru nriki
 11 na kin, Nametam ra lolo i tabale ? Niga i bisa-
 tafi ra, Natamol iskei nag ru soso ki Iesu, i
 brigi inlel kai bul nametaka kin, kai nriki au
 kin, Ba faki Siloam, kai tumom bunulu ko. Te
 uan kin a ban, kai tumoko bunulu au, go a lolo.
 12 Go ru nriki na kin, Niga uan ? I nag, A ti tae mau.
 13 Ru belak nat uan i bare ban lek Farisai.
 14 Naliati uan Iesu i brig inlel, kai brig nametei
 15 ra lolo i bi Sabat. Te uan kin Farisai ru mer
 baus kina kin, nag i lele i tabale ? Go i nriki
 ra kin, I bul nametak ki inlel, go a tumok
 16 bunulu au, kai lolo. Te uan kin Farisai nakon
 ru nag, Natamol nin i ti tumalu tue ki Atua
 mai mau, nalakena kin i ti balkor Sabat mau.
 Me natamol botae ru nag. Natamol nag i bi
 taparo, i tae brig nafeifeien i tebelan i tabale ?
 17 Go namaota i tai ra. Te uan ki ru mer nriki na-
 tamol bare akin, Ago ku tili i tabale, nag i brig
 18 nametam ra lolo. Go i nag, I bi brofet. Me
 namer ni Iutaia ru ti seralesoko osa, nag i bare
 kai mer bilo mau, ban ban ru sos tem nat uan i
 19 lolo, go raiten, kai baus kira kin, ru nag, Kano
 nis i bi nanimu, nag akamra tili i bare bakor
 20 kite ? I tabalea kin i toko lolo malfanin ? Te-
 men go raiten ra bistafi ra, ra nag, Komam ra
 tae nag kanoa nis i bi nanigami, go ra tae nag i
 21 bare kai bakor ; me i tabalea kin i toko lele ra
 ti tae mau ; kite nata nag i brig nameten ra lolo,
 kinami ra ti tae mau : i bi natamol masok, ko

22 faus kina kin : ega uo tumena bis. Temen go raiten ra til te nin, nalakena kin ra matau ki namer ni Iutaia ; nalakena kin namer ni Iutaia ru be turuki is, nag te nat if tilsei nag i bi Kristo, ruga uo brigi ega tok etak nasum
 23 nalotuen. Te uan kin temen go raiten ra nag, I bi natamol masok, Ko 'faus kina kin.
 24 Te uan kin ra bakaru sos natamol bare uan, kai nriki na kin, Ba saman Atua ; komam
 25 au tae nag natamol uan i bi taparo. Niga i bisatafi ra, If bi taparo, ko itik, a ti tae mau : a tae te nin iskei, nag a bare, go a toko lolo
 26 malfanin. Te uan kin ru nriki na kin, I nigag brig nafte? I tabalea kin i brig nametam ra lele?
 27 I bisatafi ra, Kinau a be nriksei mu kin, go ku ti nrog o mau ; ikua kin ku murin nag ko mer nrog o ? ku murin nag kuga fi natamol tokotae
 28 anena kite ? Go ru bis sa kin, kai nag, Ago ku bi natamol tokotae anena ; me kinami au bi
 29 natamol tokotae ni Mose. Kinami au tae nag Atua i bisataf Mose ; me kano nis, au ti tae
 30 esuan i toko osa mai mau. Natamol uan i bisa-
 tafi ra, kai nriki ra kin, Te nin i bi te namagan, nag akam ku tu tae naora nag i toko osa mai
 31 mau, go i brig nametak ra lolo. Nigita tu tae nag Atua i ti nrog te nag ru bi taparo mau, me nata nag i loto ki Atukai brig namurien anena,
 32 niga i nrog nat uan. Sel uan emeromina i bakor ban ban ban, ru ti nrog o, nag te nat i brig namet natamol nag i bare bakor i lolo mau.
 33 Natamol uan if ti tumalu tue ki Atua mai mau,

34 if ti tae brig te namatun mau. Ru bisatafi, kai nriki na kin, Ago ku bi taparo userik kai bakor, go ku tok tafnau komam kite? Go ru brigi tok etak.

35 Iesu i nrog o nag ru bulu a bak etak; go i bamuri a, kai nriki na kin, Ago ku serale-

36 soko Nani Atua kite? Niga i bisatafi kai nag,

37 Go i bi fei nag aga seralesoko osa? Iesu i nriki na kin, ku be lek a, go i bi niga nag i toko bisa-

38 tafi ko. Go i nag, A seralesoko, Nauot. Go i

39 tapetu kin. Go Iesu i nag, Kinau a mai baki emeromina nin nalo natilibotaien, nag te nag ru ti lolo mau, ruga lolo; go nag te nag ru lolo

40 ruga fore. Farisai lab nag nigar me niga ru mau toko, ru nrog te laba nin, kai nriki na kin,

41 Kinami au mer bare kite? Iesu i nriki ra kin, Akam kuf bare, kuf tiki taparo; me malfanin ku nag, Au lolo; taparo animu i toko.

NAMET NAFISAN X.

1 A tilimori a nriki mu kin, nata nag i ti ur namet baki elol ni sib mau, me i bag naor botae,

2 niga i bi natamol bunak, go natamol iltelit. Me nata nag i ur namet, i bi natamol lekor ni sib.

3 Natamol nag i lekor namet, i niga balagati; go sib ru nrog nalon: go i sos sib anena ki nagier,

4 kai belakelu ru baki ekatem. Seluan i lulua ki te anena ru maui, i beia kira, go sib ru nrukusi

5 a; nalakena kin ru tae nalon. Go ruga uo ti nrukus nat botae mau, me ruga uo sef tue kin ban; nalakena kin ru ti tae nalo natamol botae

6 mau. Nafisan natonuen nin Iesu i nriki ra kin;
 me ru ti mroa tae te nag i nriki ra kina mau.
 7 Te uan kin Iesu i mer nriki ra kin, A tilimori a
 nriki ra kin, A tilimori a nriki mu kin, Kinau a
 8 bi namet ni sib. Te laba nag ru beia ki au ru
 bi natamol bunak, go natamol illelit; me sib ru
 9 ti nrogo ra mau. Kinau a bi namet; nat if ur
 au baki imrum, i fo bi te namutien, go i fo baki
 imrum kai mer baki ekatem, go i fo bamur na-
 10 finag. Natamol bunak i mai nag ega funak, kai
 kurak bun, kai manrogo; kinau a mai nag ruga
 fiatlak namolien, go nag ruga fiatlak en ega tob.
 11 Kinau a bi natamol lokora ui ni sib; natamol
 lokora ui i nig sib anena tao namolien anena i
 12 tok. Nata nag i uisuis raki natefnauluen,
 kai tu bi natamol lokor ni sib mau, go sib
 ru ti bi te anena mau, i lek uolef i mai,
 go i tao sib ru tok, kai sef ban go uolef
 13 i katborai ra, kai taferafera kir; i sef ban,
 nalakena kin i bi natamol uisuis raki nate-
 14 fnau luen, kai ti nrum sib mau. Kinau a bi
 natamol lokora ui; a tae te anau, go te anau ru
 tae au, taosia kin Abab i tae au, go kinau a tae
 15 Abab; go a nig sib anau tao namolien anau i
 16 toko. Go a biatlak sib botae, nag ru ti bi te ni
 elol nin mau; aga uo belakelu era, go ruga uo
 nrog nalogu, go ruga uo bi nafet sib iskeimau,
 17 go natamol lokor iskeimau. Te uan kin Abab
 i nrumi au, nalakena kin a tao namolien anau i
 18 toko, nag aga mer uis lu a. Te nat i ti bulu a
 ki au mau, me a tumok tao i toko. A biatlak

nafinauotan nag aga tao ega tok, go a biatlak
nafinauotan nag aga mer uis lu a Nanriksuksu-
kieno nin Abab i tau kin.

19 Namaota i mer tai namer ni Iutaia, nalakena kin
20 nafisan nin. Go nigar nakon ru nag, I biatlak
21 naten sa kai nrob ; ikua kin ku nrog o ? Go na-
mer botae ru nag, Te nin i ti bi nafisan ni nata
nag naten sa i toko osa mau. Naten sa i tae
brig namet natamol bare ega lele kite ?
22 Go i bi mal insaisaien ni nafrigbotakien, Ieru-
salem ; i bi mal namalanre ; go Iesu i toko siuer
24 nasuma tab, interen ni Solomon. Te uan kin
namer ni Iutaia ru saisai koro, kai nriki na kin,
Ku brig mam au mroa bot aki ko ban ban ega
uo makot nagas ? Ago kuf bi Kristo ba nriksei
25 man kin. Iesu i bisatafi ra, A nriksei mu kin,
go ku ti seralesoko mau ; nauisiena nag a toko
26 brig i nagi Abab, ru tilsei au. Me akam ku ti
seralesoko mau, nalakena kin ku ti bi tete sib
27 anau mau. Sib anau ru nrog nalok, go a tae
28 ra, go ru nrukusi au. Go a tua ra namolien nag
i tu tu kai tu mau tu, go ruga ti mat te naliati
mau ; go te nat ega uo ti bulu era ki naruk mau.
29 Abab nag i tau kira, i tob tol sera natamol, go
te nat i tu tae bulu era ki nar Abab mau.
30 Kinami Abab ra bi toskei. Namer ni Iutaia ru
mer uis fat, nag ruga niba kin, Iesu i bisatafi ra
A beiki mu ki nauisien ui ru lab, nag Abab i
tau kira ; sef nauisiena i bi nalakena ku nag
33 kuga nib au ki fat uis ? Namer ni Iutaia ru
bistafi, Au ti niba ko ki fat, nalakena kin na-

uisien ui mau, me nafissaan i bi nalaken ; go
 nalakena kin, ago ku bi natamol, me ku tumom
 34 brigi ko ku bi Atua. Iesu i bisatafi ra, ku
 mitiri a nafanauen tue animu, Kinau a nag,
 35 Akam ku bi te atua. Te nag nafisan ni Atua i
 bak era, niga if soso ra te atua (go ru kano sig-
 bir te nag ru mitiria) akam ku til nat uan Temen
 i tabkor o, kai tubulu a i mai baki emeromina,
 ku nag, Ku bis sa, nalakena kin a nag, A bi Nani
 37 Atua kite ? Af ti brig nauisien ni Abab mau,
 38 ko ti seralesok nafisan anau mau. Me af brig, go
 kuf ti seralesoko nafisan anau mau, ko seralesok
 nauisien ; nag kuga tae kai mroa tae nag Abab
 i toko au toko, go Kinau a toko Abab toko.
 39 Ru mer murin nag ruga fusuki a ; go ki sef tue
 ki narur ban.
 40 Go i mer baki nananre Iortan, baki naor nag
 41 Ioane i beia babtais iis ; go i toko osa toko. Go
 natamol laba ru mai lek a : go ru nag, Ioane i
 ti brig te nafeifeien mau ; me sernalo laba nag
 42 Ioane i til natamol nin es, ru tilimori. Go na-
 tamol laba ru seralesoko osa naor uan.

NAMET NAFISAN XI.

- 1 Natamol iskei i masak, nagiena Lasaro ni
- 2 Betani, natokon ni Meri go balun Maret. I
 bi Meri uan i frei ki Nauot ki naror, kai tubetao
 natuen ki naluna, nag koren Lasaro i masak.
- 3 Te uan kin koren ra tubulu ban lek a, kai nag,
- 4 Nauot, ba lo, nat uan ku nrum i i masak. Me Iesu

i nrog o kai nag, Namasaki nin i ti bi numaten
 mau, nasamanien ni Atua i bi nalakena nag i ba-
 5 kor, nag Nani Atua ega fi te nasamaniena as.
 6 Iesu i nrumb Maret, go balun, go Lasaro. Te uan
 kin malnroan i nrog o nag i masak, i batok innrak
 7 uan, esuan i toko osa tok, nauben inru. Go
 boinruk kor te uan, i nriki natamol tokotae
 anena kin, Tuga mer baki Iutaia ban.
 8 Natamol tokotae anena ru nriki na kin,
 Rabi, malfanin namer ni Iutaia ru lo ok,
 nag ruga niba ko ki fat; go ba fo mer bak es
 9 kite? Iesu i bisatafi ra, Naliati i ti bi aur ralim
 iskei atmat inru mau kite? Te nat if siuer
 aliat, ifti tok nak mau, nalakena kin i lek nama-
 10 rem ni emeromina. Me te nat if siuer bog, if
 tarubuik, nalakena kin namarem i ti toko osa
 11 mau. Niga i til te laba nin, go boinruk koro i
 nriki ra kin, Aselakit Lasaro i matur en; me
 12 aga fan, nag aga fugin. Te uan kin nata-
 mol tokotae anena ru nriki na kin, Nauot if
 13 matur ega uo nrogteau. Iesu i til numaten
 anena; me ru mroa kin nag i til namarmaron
 14 ni namaturuen. Te uan kin Iesu i nriksei ra
 15 kin, Lasaro i mat. Go a nigamus lailai; nala-
 kena kin a buil uis, nag akam kuga seralesok;
 16 me tuga fan lep a. Toma nag ru soso ki Titu-
 mo, i nriki te nag ru mau bi natamol tokotae kin,
 Tuga fan, nag tuga skuti ja mat.
 17 Go nagas uan Iesu i mai, i bamur i, nag i be
 18 en emat nauben ibat. Betani i en emulatig ki
 19 Ierusalem, mail inru i lakor en namaotar; go

namer ni Iutaia ru lab ru mai lek Maretia go
 Meri, nag ruga fisafukala kir, nalakena kin
 20 korer. Maretia i nrog o nag Iesu i toko mai, kai
 seltra kin ban; me Meri i toko esuma toko.
 21 Maretia i nriki Iesu kin, Nauot, kuf toko esan,
 22 korek if tu mat mau. Go a tae nag malfanin,
 te nag ba fo bital Atua kin, ega uo tuo ko kin.
 23 Iesu i nriki na kin, Korema ega uo mer tuleg.
 24 Maretia i nriki na kin. A tae nag ega uo mer tu-
 25 leg, mal natulegan, aliat boinruk maumau. Iesu
 i nriki na kin, Kinau a bi natulegan go namo
 lien; nata nag i seralesoko au, if mat i fo mer
 26 mol: go nata nag i mol kai seralesoko au, ega
 uo ti mat mau te naliati. Ago ku seralesoko
 27 tenin kite? Niga i nriki na kin, Or, Nauot; A
 seralesoko nag ago ku bi Kristo, nani Atua, nag
 28 ega uo mai baki emeromina. Niga i til te nin,
 kai ban sos balun Meri i bi funak, i nag, Nata-
 29 mol fanau i bo mai, kai soso ko. Go malnroan
 30 i nrog o, i tumalu belbel, kai ban lek a (Iesu i
 ti mai baki natokon mau, me i toko naora nag
 31 Maretia i tilasi as.) Namer ni Iutaia nag ru
 skutia tok nasum, kai toko bisafafukala kin,
 ru lek Meri nag i tumalu, kai taf ban ru
 nrukusi a, ru mroa kin nag i nag ega faki em-
 32 aten, nag ega tagi is. Meri i mai baki esuan
 Iesu i toko osa, kai lek a kai tapo kor natuen,
 kai nriki na kin, Nauot, ago kuf toko esan korek
 33 if ti mat mau. Te uan kin malnroan Iesu i lek
 a i tag, nigar namer ni Iutaia a nag ru skutia mai
 ru mau tag naten i maro bur, kai nrogtesa, go

34 i nag, ku brigi i en esab ? Ru nriki na kin,
 35 Nauot, ba mai lek a. Iesu i tagi. Te uan kin
 36 namer ni Iutaia ru nag, ba lo, i nrumi i tob !
 37 Me nakon ru nag, Natamol nin nag i brig na-
 met natamol nag i bare i lola, i ti kano brig
 38 natamol nin, nag ega ti mat mau kite ? Te uan
 kin Jesu i mer marobur, kai mai baki ematen. I
 39 bi orfale, go fat i lao koro. Iesu i nag, Ko
 nrea lu fat. Maretta, kor nat uan i mat, i nriki
 40 na kin, Nauot, malfanin i poà ; i mat en nauben
 ibat. Iesu i nriki na kin, A ti nriki ko kin mau
 kite, nag kuf seralesoko, ba fo lek nasamanien
 41 ni Atua ? Ru nrea lu fat. Go Iesu i lo sak,
 kai nag, Abab, a butelu oko nag ku nrogo au.
 42 Go a tae nag ku toko nrogo au sera naliati : me
 a tili a, nalakena kin natamol laba nag ru laokota
 tu ilfikoro au, nag ruga seralesoko, nag ago ku
 43 tubulu au a mai. I til te uan, kai bios ki lo
 44 leb, Lasaro, ba taf mai. Go nat uan i mat i taf
 mai ; naruna go natuena ru belak te nag ru fisi
 ra kin, go nakon i belak nakal tubetaonamaona,
 nag ru kulti a kin. Iesu i nriki ra kin, Ko
 nrati, kai tao ega fan.

45 Te uan kin namer ni Iutaia ru laba, nag ru
 mai lek Meri, kai lek te nag i brig, ru serales-
 46 oko osa. Me nakon ru ban lek Farisai, kai
 nriki ra ki te nag Iesu i brig.
 47 Te uan kin namer tab tob go Farisai ru
 saisai, kai nag, Akit tu brig tabale ? nalaken
 48 kin natamol nin i brig nauisien laba. Tuf tao
 if toko tebelan, natamol umkau ruga uo serales-

49 oko osa ; go namer ni Rom ruga uo mai, ka
 laga ki naor anigita go inlaun anigita. Me
 iskei kir, Kaiefas, i bi natamol tab tob intau
 uan, i nriki ra kin, Akam ku ti tae te namatun
 50 mau ; go ku ti mroa kin nag i ui ki mu, nag
 natamol iskei ke nig namer laba mat mau, go
 51 nag inlaun ega ti maui mat mau. I ti tumena
 til te nin mau ; me i bi natamol tab tob intau
 uan, kai magabua kin, nag Iesu ega uo nig in-
 52 laun uan mat ; go ega uo ti nig inlaun uan
 iskei mat mau, me nag ega felak kur ki nan
 53 Atua nag ru taferafer, ruga fi toskeimau. Te
 uan kin naliati uan ban ban ban bo num, ru
 seka kin nag ruga kurak buni.
 54 Te uan kin Iesu i ti mer siuer enali nre
 namer Iutaia mau ; me i tumalu esuan, kai
 baki te nafanu emuilatig ki namisbal, bak nato-
 kon iskei ru sos o ki Efreim, go nigar natamol
 55 tokotae anena ru mau toko osa tok. Nafatolienna
 ni namer ni Iutaia i bi emuilatig ; go natamol
 laba ru toko nafanu sak baki Lerusalem, ru beia
 ki nafatolien ban, nag ruga tumer brig bota kir.
 56 Ru lo Iesu, go malnroan ru laokota tu nasum tab
 ru tumer nriki ra kin, Akam ku mroa kin i
 tabale ? Ega uo ti mai lek nasaaisaien mau kite?
 57 Namer tab tob go Farisi ru tilsuk suki, nag nat
 if tae naora nag i toko osa, ega uo tilsei, nag
 ruga fusuki a.

NAMET NAFISAN XII.

Insaisaien i bi bog latesa tu, go Iesu i mai
 1 baki Betani, naora nag Lasaro nag i mat nag Iesu i brigi i mer mol i toko osa tok. Go ru
 2 niga brig nafamien esuan ; go Maretia i siru, me Lasaro i bi tetea kir ru mau toko etan fam.
 Meri i uis naror nag i bi sbaiknaret, i uis baun
 3 iskei, nafakotuen kinin i tob, kai frei ki natue Iesu kin, kai tubetao natuen ki nalun, go nasum i napo userik ki naror uan. Go natamol toko-
 4 tae anena iskei, Iuta Iskariot, nat uan i nag ega felaktautas, i nag, Ikua kin i ti sor naror
 5 nin ruk tua tolar ralim ibat atmat ilim kina mau, nag ke tu namer balagara kin ? I ti til te
 6 nin, nalakena kin i nrumbu namer balagara mau ; me nalakena kin i bi natamol bunak, kai sel nal kai uislu te nag ru niba kin as. Go Iesu
 7 i nag, Ba tao nag ega muti raki naliati na-ofakien anau. Akam ku biatlak namer bal-
 8 gara, ku mau tok sera naliati ; me ku ti biatlaki au sera naliati mau.
 9 Namer ni Iutaia ru laba ru tae nag i toko esuan : go ru mai, ru ti mai nalakena kin Iesu iskei mau, me ru mai nag ruga lek era Lasaro, nag i brigi i tumalu tue ki namer mat. Namer
 10 tab tob ru mroa kin nag ruga kurak bunu ra
 11 Lasaro, nalakena kin namer ni Iutaia ru laba ru ban, kai seralesoko Iesu, niga i bi nalakena.
 12 Bulmatolin natamol lab nag ru mai lek insaisaien, ru nrogo nag Iesu i toko mai

13 baki Ierusalem, go ru sel naula naniu, kai
 seltra kin ban, kai bios, Osana : tuga fsaui ki
 14 Nauot ni Israel nag i mai, i tok nagi Iofa. Iesu
 i bamur as fusufus iskei, kai sak es, taosia kin
 15 ru mitiri a i toko, Ba ti matakō mau, nan na-
 matu ni Saion ; ba lo, Nauot anag i mai, i sak
 16 nani as. Te laba nin natamol tokotae anena ru
 ti mroa tae inraka beia mau : me sel uan Iesu i
 bi te nasamanien, ru mroa berkti nag nat i
 17 mitir te nin es, go nag ru brigi ki te uan. Te
 uan kin natamol nag nigar me niga ru mau toko,
 sel uan i sos Lasaro i taf emat, kai brigi i tu-
 18 malu tue ki namer mat, ru tilsei. Te uan i bi
 nalakena nag ramer laba ru seltra kin ban, ru
 19 nrogo nag i brig nafeifeien nin. Te uan kin
 Farisai ru tumera nriki ra kin, Akam ku lek a
 nag ku ti brig te namatun i bi lesok mau, ba lo,
 emeromina i maui i nrukusi.
 20 Natamol laba nag ru ban lek insaisaien, nag
 21 ruga lotu, tetea kir ru bi namer ni Kris : ru
 mai lek Filib, nag i bi natamol ni Betsaita
 ni Kalilai, kai feran, ru nag, Nauot, au
 22 murin nag auga lek Iesu. Filib i mai kai
 nriki Antrea kin ; Antrea go Filib ra mai kai
 23 nriki Iesu kin. Go Iesu i bisatafi ra, i nag,
 Aur i bo mai, nag ruga saman Nan natamol iis.
 24 A tilimori a nriki mu kin, nua uit if ti mil bak
 intan kai bi insaat mau, ega uo skei toko ; me
 25 if bi insaat, ega uo tau ki nuan tob. Nata nag
 i nrum namolien anena, ega uo uis samanri a, go
 nata nag i malo ki namolien anena emeromina,

ega ue muti raki namolien nag i tu tu kai tu
 mau tu. Te nat if nignu uisuis, niga ke nrukusi
 au ; go naora nag a toko osa, natamol uisuis
 26 anau ega ue toko osa tok : te nat if nignu uis-
 27 uis, Abab ega ue mroa kin i ui. Malfanin nata
 i nrogtesa ; go aga ue tili ke tabale ? Abab ba
 muti au ki aur nin. Me te nin i bi inlaken a
 mai baki aur nin. Abab ba saman nagiem.
 28 Tikenroan nale nat i toko elagsau mai, i nag, A
 29 be samani a, go aga ue mer samania Te uan
 kin natamol nag ru laokota tu, kai nrogo, ru tili
 nag tefa i kat, nakon ru nag, Agel iskei i bisa-
 30 tafi a. Iesu i bisatafi ra, kai nag, Nalona nin, i
 31 ti nignu mai mau, me i nigamus mai. Malfanin
 i bi mal nafisabotaien ni emeromina ; malfanin
 ruga ue soka ki nauot ni emeromina baki etak.
 32 Go kinau, ruf sike au af bakielag intan, aga ue
 33 bulu sera natamol ruga ue mai lep au. Me i til
 34 te nin, i tilsei numaten nag ega ue mat es. Na-
 mer laba ru bisatafi a, ru nag, Kinami au nrogo,
 i toko nafanauen tue, nag Kristo i fo toko kai
 toko mau toko, go ikua kin ago ku tili, Ruga
 35 ue sike Nan natamol ega fakielag ? Nan nota-
 natamol uan i bi fei ? Teuan kin Iesu i nriki
 ra kin, Akam kuga ue laga ki namarem ega
 toko rik. Malnranin ku laga ki namrem, ko
 siuer namaliko if la bakor ki mu ; nata nag i
 siuer namaliko, i ti tae naor nag i baki is mau.
 36 Tikenranin akam ku laga ki namarem, ko sera-
 lesoko osa, nag kuga fi nan namarem. Iesu i til
 te laba nin kai ban kus kira.

37 I brig nauisien laba inrer, me ru ti seralesoko
 38 osa mau : nag nafisan nag Esaia brofet i tili a
 ega uo bon.

Iofa, fei i seralesoko nanrogongronogona ani-
 gami ?

39 Go fei i lotae naru Iofa ? Ru kano seralesoko,
 40 nalakena kin Esaia i mer tili, I brig nameter i
 bare, go i brig napor i garigar ; nag nameter
 ega ti lolo mau, go napor ega ti mroatae mau,
 nag ruga ti ler mai mau, go nag kinau aga ti
 41 brigi ra ruga nrogteau i mau. Esaia i til te
 laba nin, nalakena kin i lek nasamanien anena ;
 42 go i bisa as. Natamol marag ru lab ru sera-
 lesoko osa ; me ru ti tilsei mau. Farisai ru bi
 nalakena, ruf la brigi ra ruga tok etak nasum
 43 nalotuen : ru mur nasamanien ni natamol i tob
 tol te ni Atua.

44 Go Iesu i bios, kai nag, Nata nag i serales-
 oko au, i ti seralesoko au mau, me i seralesoko
 45 nata nag i tubulu au a mai. Go nata nag i lep
 46 au, i lek nat uan i tubulu au a mai. Kinau a
 mai baki emeromina, a bi namrem, nag nata
 nag i seralesoko au ega uo ti toko namaliko
 47 mau. Go nat if nrog nafisan anau, kai ti sera-
 lesoko mau, a ti bisabotai a mau ; nalakena kin
 a ti mai nag aga fisabotai emeromina mau, me
 48 a mai nag aga mut emeromina. Nata nag i
 sertepalo au, kai tu uis suk nafisan anau mau, i
 biatlak nat iskei nag i bisabotai a ; nafisan nag
 a tili a ega uo bisabotai a aliat boinruk mau-
 49 mau. Nalakena kin a ti tumoko bisa mau ; me

50 Abab nag i tubulu au a mai, i tau nanriksuk-
sukien iskei, te nag ka fisa tili a. Go a tae nag
nanriksuksukien anena i bi namolien nag i tu tu
kai tu mau tu ; te uan kin te laba nag a tili a,
a tilia taosia kin Abab i nriki au kin.

NAMET NAFISAN XIII.

- 1 Nafatolien i ta batu, Iesu i tae nag aur anena i bo mai, nag ega tumalu tue ki emeromina, kai ban lek Temen, i nrumbi te anena nag ru toko emeromina toko, go i nrumbi ra ban ban i ban.
- 2 Ru fam su nafamien kotfan, go Tiabolo i brig napo Iutas nan Saimon i mroa kin, nag ega felak-
- 3 tautaus ; Iesu i tae nag Temen i tua sera nalo baki narun, go i tae nag i tumalu tue ki Atua
- 4 mai, go nag ega mer ban lek Atua : i fam kai tuleg, kai uaolu nakal anena, go i uis nakal anena, go i uis nakal tubetao iskei kai bulai kin.
- 5 I boinruk lig nai baki las, go i nag ega freitao natue natamol tokotae anena, kai tubetao or ki nakal tubetao nag i bulai kin. Go i mai lek
- 6 Saimon Biter. Niga i nriki na kin, Nauot, ago
- 7 ku nag ba freitao natuok kite ? Iesu i bisatafi kai nriki na kin, Te nag a brigi a, ago ku ti tae
- 8 mau malfanin ; me ba fo tae te nrak. Biter i nriki na kin, Ago ba uo ti breitao natuok mau, te naliati. Iesu i bisatafi, Af ti breitao ko mau,
- 9 kuf ti skuti au mau. Saimon Biter i nriki na kin, Nauot, i ti bi natuok mau, me naruk go
- 10 napouk. Iesu i nriki na kin, Nata nag i bo

loso, go ruf breitao natuen, niga if tar userik ;
 11 go akam ku tar, me ku ti maui tar mau. I tae
 nat uan i nag ke felaktautaus ; te uan i tili ku
 ti maui tar mau.
 12 Go sel uan i breitao si natuera, kai uis nakal
 anena, kai mer toko etan, i nriki ra kin, Ku tae
 13 te nag a nigamus brigi kite ? Akam ku soso
 au ki Natamol Fanau, go Nauot ; go ku tili i
 14 ui ; nalakena kin a bi niga. Go kinau, Nauot
 go Natamol Fanau, af breitao natuomu, akam
 15 ko fo tumomu breitao natuomu. A bo
 beiki mu kin, nag akam ko mer brigi, ke
 16 taosia kin kinau a nigamus brigi. A tilimori a
 nriki mu kin, Natamol uisuis i ti tupau nauot
 anena mau, go naftubikien i ti tupau nata nag i
 17 tubulu a mau. Kuf tae te laba nin, kai brigi,
 18 kuf semsem. A ti tili mu ku maui mau ; a tae
 te a nag meta lu era : me nag te nag ru mitiri ega
 bon, Nata nag komam ranrua toko fam, i pi au
 19 ki namel natuen. Malfanin i ti mai mau, me a
 beia nriki mu kin, nag sel uan ega uo mai, kuga
 20 uo seralsoko nag kinau a bi niga. A tilimori a
 nriki mu kin, Nata nag i belak suk nata nag a
 tubulu a i mai, i belak suki au ; go nata nag i
 belak suki au, i belak nat uan i tubulu au a mai.
 21 Iesu i til te laba nin, go naten i nrogtesa, go
 i tilsei, kai nag, A tilimori a nriki mu kin,
 22 Akam nat iskei ega uo belaktautau au. Nata-
 mol tokotae ru tumer lep era, ru mroa ser nat
 23 uan i tili. Natamol tokotae anena iskei, nag
 24 Iesu i nrumi, i en nanruma Iesu. Saimon Biter

i lagfas kin, kai nriki na kin, Ba nriksei mam
 25 ki nat uan i tili. Niga i en nanruma Iesu, go i
 26 nriki na kin, I bi fei Nauot ? Te uan kin Iesu
 i bisatafi i nag, I bi nat uan ka fo niga sam ki
 namasub nafnag, kai tu a kin. Go i sam ki
 namasub, kai tu Iuta, nan Saimon Iskariot kin.
 27 I uis lu namasub, go Satan i silifia. Te uan kin
 Iesu i nriki na kin. Te nag ku nag ba frigi, ba
 28 frig belbela kin. Natamol nag ru en fam, te
 nat i ti tae te nag i bi nalakena i nriki na ki te
 29 nin mau. Nakon ru mroa kin, nag Iesu i nriki
 na kin, Ba fakot te nag tu fo murin raki insai-
 sien ; ko nag ke tu natamol faria te namatun,
 30 nalakena kin Iuta i bu nal. Niga i uis nama-
 sub, kai terabelbel taf ban ; go i bi bog.
 31 Te uan kin malnroan i taf ban, Iesu i nag,
 32 Malfanin Nani natamol i bi te nasamanien. go
 Atua i bi te nasamanien as ; go Atua ke fo tu-
 33 mena samania, go ke fo terabelbel samani. Ke-
 kel inraka mit tuk fo mau toko. Ko fo lo au,
 go taosia kin a nriki namer Iutaia kin, Esuan a
 nag ka faki is, akam u kano mai baki is ; a mer
 34 nriki mu kin malfanin. Nanriksuksukien faum a
 35 tuo mu kin, Akam ko tumomu nrum mu ; taosia
 kin kinau a nrum mu, ko tumomu nrum mu,
 Akam kuf tumomu nrum mu, teuan kin sera
 natamol ruga uo tae mu uis, nag ku bi natamol
 tokotae anau.
 36 Saimon Biter i nriki na kin, Nauot ku nag ba
 fak esab ? Iesu i bisatafi, Esag a nag ka faki is,
 ku kano nrukusi au baki is malfanin, me ba fo

37 nrukusi au nrakainruk. Biter i nriki na kin, Nauot, a kana nrukusi ko malfanin, nalakena i ku ? Aga uo nigag tao namolien anau ke toko.

38 Iesu i bisatafi, Ba fo nignu tao namolien anag ke toko kite ? A tilimori a nriki ko kin, Toa ke fo ti tar mau, ban ban ba fo bakatol bisabiliel ki au.

NAMET NAFISAN XIV.

1 Napomu ega ti nrogtesa mau ; ku seralesoko

2 Atua ko mer seralesoko au. Nasum ni Abab natokon ru laba asa ; if ti tebelan mau, af nriki mu kin ; nalakena kin a nag ka fan nag ka niga-

3 mus brigi bota ki te naor. Go af ban kai niga-mus brig bota te naor, a fo mer mai, go a fo belak suki mu, tuk fo mau toko ; nag esuan kinau a toko osa tuga uo mau toko osa.

4 Go naor nag ka faki is, ku tae nabua.

5 Toma i nriki na kin, Nauot, au ti tae naor nag ku nag ba faki is mau ; go ko tae

6 nabua i tabale ? Iesu i nriki na kin, Kinau a bi nabua, go natilimorian, go namolien ; te nat

7 if ti uru au mau, if ti mai lek Abab mau. Kuf tae au, kuf tae Abab ; malnranin ku tae, go ku

8 bo lek a. Filib i nriki na kin, Nauot, ba feiki mam ki Temam, go auga uo mar os. Iesu i

9 nriki na kin, Nigita tu mau toko bram toko Filib go ku ti tae au mau kite ? Nata nag i lep au, i lek Abab ; i kua kin ago ku tili, Ba feiki

10 mam ki Temam ? Ku ti seralesoko mau, nag

kinau a toko Abab, go Abab i toko au toko
 kite ? Nafisana laba nag kinau a nriki mu kin, a
 ti tumoko tili a mau, me Abab nag i toko au
 11 toko, i brig nauisien lab anena. Ko sera-
 lesoko au, nag a toko Abab toko, go Abab
 i toko au toko, me kuf ti seralesoko au
 mau, ko seralesoko au nalakena kin nafisan.
 12 A tilimori a nriki mu kin, Nata nag i seralesoko
 au, nauisien nag kinau a toko brigi, niga ega uo
 mer brigi ; go ega uo brig nauisien nag ega uo
 tol te nin, nalakena kin kinau a nag ka fan lek
 13 Abab. Go te laba nag kug a uo bital e,
 nagiek, aga uo brigi, nag ruga saman Temagu
 14 nalo Nanin. Kuf bital te namatun nagi-
 15 ek, a fo briga. Akam kuf nrumi au, kuf uis suk
 16 nanriksuksukien anau. Go aga uo bital Abab,
 go ega uo tuo mu kano bukal botae, nag kuga
 17 uo mau toko ke tu tu kai tu mau tu. Naten ni
 natilimorian uan, nag emeromina i kano belak
 suki a ; nalakena kin i ti lek a mau, go i ti
 tae mau ; me akam ku tae, nalakena kin ku
 18 mau toko, go ega uo toko mus toko. Aga uo
 ti tao mu nag kuga fi imtabis mau : aga uo mai
 19 lepa mu. Inraka mit go emeromina ega uo mer
 ti lep au mau ; me akam ku lepau : kinau a mol,
 20 teuan kin akam kuga uo mol. Naliati uan akam
 kuga uo tae nag kinau a toko Abab toko, go
 akam ku toko au toko, go kinau a toko mu toko.
 21 Nata nag i biatlak nanriksuksukien anau, kai
 uis suki a, niga kin i nrumi au ; go nata nag i
 nrumi au Abab ega uo nrumi a, kai tumok

22 beiki na ki au. Iuta, (i ti bi Iskariot mau) i nriki na ain, Nauot, i kua kin ago ba fo tumom beiki gami kiko, go ba uo ti beiki emeromina
 23 kiko mau ? Iesu i bisatafi, kai nriki na kin, Nat if nrumi au, i fo uis suk nafisan anau ; go Abab ega uo nrumi a, go komam rak fo mai lek
 24 a, go ko fo mau toko. Nata nag i ti nrumi au mau, i ti uis suk nafisan anau mau : go nafisan nag akam ku nrog o i ti bi te anau mau, i bi te ni Abab nag i tubulu au a mai.
 25 Tikenranin nigita tu mau toko, go a nriki mu
 26 ki te laba nin. Me kano Bukal, Natena Uian, nag Abab ega uo tubulu a ke mai, nalo nagiek, niga ega uo tafnau mu ki seranalo, kai brigi mu kuga mroa berkat sera nalo nag a
 27 nriki mu kin. Intamat a tao i toko raki mu, intumat anau a tuo mu kin ; a ti tuo mu tebelan emeromina i tuo mu mau. Napomu ega ti
 28 nrogtesa mau, go ega ti matakau mau. Ku nrog o nag a nriki mu kin, Aga fan, go aga mai lepa mu. Kuf nrumi au ; kuf semsem, nalakena kin Aga fan lek Abab, nalakena kin Abab
 29 i tupau au. Go malfanin te uan i ti mai mau, me a bo nriki mu kin, nag naliati nag ega uo
 30 mai, kuga uo seralesoko. Ago uo mer ti nriki mu ki nafisan laba mau, nalakena kin, nauot ni emeromina nin i nag ke fo mai, go i ti biatlak te namatun i toko au mau ; me nag emeromina ega tae nag a nrum Abab, kai toko brig te nag Abab i nriksuksuki au kin. Ko tuleg, tuga fan.

NAMET NAFISAN XV.

1 Kinau a bi fain mori, go Abab i bi natamol
 2 lokor. Ser inraak nag ru lao au tu, go ru ti
 tau ki nuar mau, ru baslua, go ser inrak
 nag i tau ki nuan i brig bota kin, nag ega
 3 tau ki nuan tob. Akam ku bo uia tok,
 4 nalakena kin nafisan nag a nriki mu kin. Ko
 toko au toko, go kinau aga toko mu toko ; in-
 ran if ti toko fain toko mau, if kano tumen tau
 ki nuan ; akam ku taosi, kuf ti toko au toko
 5 mau, kuf kano tau ki nuamu. Kinau a bi fain,
 akam ku bi inraak. Nata nag i toko au toko,
 go kinau a toko osa toko, niga kin i tau ki nuan
 tob, nalakena kin akam kuf ti toko au mau, me
 6 kuf imsal toko, kuf kano brig te namatun. Te
 nat if ti toko au mau, ruga uo soka kin ban,
 taos inra nakas, go i marteu ; go ru sela kur kira,
 7 kai niba kira baki nakab, go ru fag. Akam kuf
 toko au toko, go nafisan anau if toko mu toko,
 ko fital te nag ku murin, go aga uo nigamus
 8 brigi. Akam ko tau ki nuamus ke tob, te uan
 kin ko fo saman Abab uis, go ko fo bi natamol
 tokotae anau uis.
 9 Taosia kin Abab i nrumbi au, kinau a mer
 10 nrumbi mu : ko toko nanrumien anau toko. Kuf
 uis suk nanriksuksukien anau, ko fo toko nanru-
 mien anau toko ; taosia kin kineu a be uis suk
 nanriksuksukien ni Abab, kai toko nanrumien
 11 anena toko. A be nriki mu ki te nin nag na-
 semseman anau ke toko mu toko, go nag inlai-

12 laien animu ega fur. Nanriksuksukien anau
 kin, nag akam ko tumomu nrum mu, taosia kin
 13 a bo nrum mu. Te nat i ti biatlak nanrumien
 nag i tol te nin mau, nag nat i nig aselan mat.
 14 Akam kuf brig te nag a nriksukuk mus kin, kuf
 15 bi aselak. A mer ti sos mu, namer uisuis
 mau, nalakena kin natamol uisuis i ti tae
 te nag nauot anena i brigi mau; me a sos
 mus ki aselak; nalakena kin sera nalo nag
 a nroga ki Abab, a be nriksei mus kin.
 16 Akam ku ti meta lu au mau, me kinau a
 metalu mu, kai brig mus nag ko fan kai tau ki
 nuamu, go nag nuamu ega tok, nag te nag kuga
 uo bital Abab kin, nalo nagiek, ke fo tuo mus
 17 kin. Te nin a nriksuksuk mus kin, nag ko tu-
 momus nrum mus.
 18 Emeromina if butakau ki mus, ku tae nag i
 butakau ki au i beia ki naliati nag i butakau ki
 19 mus. Kut bi te ni emeromina, emeromina if
 nrum te niga, me akam ku ti bi te ni emero-
 mina mau, me kinau a meta lu mus ku tok eme-
 romina mai, te uan kin emeromina i butakau ki
 20 mu. Ko mroa berkat nafisan nag nriki mu kin,
 Natamol uisvis i ti tupau nauot anena mau. Ruf
 kobasi au, ruf mer kobas mus, ruf uis suk nafi-
 21 san anau, ruf mer uis te nigamus. Me te laba
 nin, ruga uo brig mu kin, nalo nagiek nalakena
 22 kin ru ti tae nat uan i tubulu au a mai mau. Af
 ti mai kai bistafi ra mau, ruf ti biatlak nafol-
 folon sa mau; me malfanin ru tiki nakoron ni
 23 nafolfolon sa nigar. Nata nag i butakau ki au,

24 i mer butakau ki Abab. Af ti brig nauisien lab emalubutor, nag nat botae i ti brigi mau, ruf ti biatlak nafolfolon sa mau ; me malfanin ru be-
 25 lek komam Abab, kai butakau komam. Me i tebelan nag nafisan nag ru mitiri i tok nafanauen tue
 26 nigar ke bon ; Ru butakau balo ki au. Me sel uan Kano Bukal ke fo mai, nag ka fo tubulu a, ke tumalu tue ki Abab mai, Naten ni natilimorian uan, nag i toko Abab mai, niga ke fo tilsei au,
 27 go akam ko fo mer tilsei, nalakena kin, Akam ku tok raki au sela bei ban ban malfanin.

NAMET NAFISAN XVI.

1 A nriki mu ki te laba nin, nag kuga ti tok-
 2 nak mau. Ruba uo brig mus ko tok etak nassum nalotuen ; go aur ega uo mai, nag nat nag ke fo kurak bun mus, ke fo mroa
 3 kin nag i nig Atua uisuis. Go ruba uo brig te nin, nalakena kin ru ti tae Abab mau, go ru ti tae
 4 au mau. Me a nriki mu ki te laba nin, nag sel uan aur kinin ega uo mai, ko fo mroa berkat i nag a nriksei mus kin. Go te laba nin a ti nriki mus kin selabei mau, nalakena kin nigita tu mau toko.
 5 Me malfanin a nag ka fan lek nata, nag i tubulu au a mai, go akam nat i ti baus ki au kin mau,
 6 Ku nag ba fak esab ? Me a nriki mu ki te nin,
 7 te uan kin napomu i bur ki nanrogtesan. Me a nriki mus ki te nag i tilimori ; i uia ki mus nag ka fan ; nalakena kin af ti ban mau, Kano Bukal i fo ti mai lepa mus mau, me kinau af ban, ka

8 fo tubulu ke mai lepa mus. Niga ke fo mai, kai
 brig emeromina ke tae nafolfolon sa, go nafolfolon
 9 leg go nafisbotaien ; nafolfolon sa nalakena kin ru
 10 ti seralesoko au mau ; nafolfolon leg, nalakena kin
 ka fan lek Abab, go kuga uo mer ti lep au mau ;
 11 nafisbotaien, nalakena kin nauot ni emeromina
 nin i bi te nafisbotaien.

12 A biatlak te laba nag ka nriki mus kin, me
 13 ku kano nrogo malfanin. Me sel uan niga ega uo
 mai, Naten ni natilimorian uan, ke fo belak mus
 bak sera natilimorian ; ke fo ti tumen a tili a mau ;
 me te laba nag ke fo nrog o, ega uo tili a : go
 14 ke fo nriksei mus ki te nag ega uo mai. Niga
 ke fo samani au : nalakena kin ke fo uis te
 15 nignu, kai nriksei mus kin. Sera nalo nag
 Abab i biatlak en i bi te anau ; te uan kin a tili,
 16 nag i fo uis te anau, kai nriksei mus kin. In-
 raka mit go ko fo ti lep au mau ; go inraka mit
 kuga uo mer lep au.

17 Te uan kin natamol tokotae anena nakon ru
 tumera nriki ra kin, Naftea kin i nrik kita kin ?
 inraka mit go ko fo ti lep au mau, go inraka i
 mer mit, go ko fo mer lep au ; nalakena kin ka
 18 fan lek Abab. Te uan kin ru nag. Naftea kin
 i tili, Inraka mit ? Tu ti tae te nag i tili a
 19 mau. Iesu i tae nag ru murin nag ruga
 faus kina kin, go i nriki ra kin, Ku tumomus
 baus ki mus ki te uan a tili kite ? Inraka mit
 20 go ko fo ti lep au mau, go inraka i mer mit go
 kuga uo lep au. A tilimori a nriki mu kin,
 nag akam kuga uo tag, kai lagaruf, me emeromina

ega uo semsem : akam ko fo nrogtesa, me
 nanrogtesan nigamus ke fo mer bi nasem-
 21 seman. Sel uan namatu i bisol, i biatlak
 nanrogtesan, nalakena kin aur anena i bo mai :
 me sel uan i sel tesa, i mer ti mroa ki nafit-
 inuen mau, nalakena kin i semsem nag natamol
 22 iskei i bo bakor emeromina. Malfanin akam ku
 laga ki nanrogtesan, me ka fo mer lepa mus go
 napomus ega uo lailai ; go inlailaien nigamus, te
 23 nat ke fo ti bulu a ki mus mau. Go naliati uan
 ko fo ti baus ki au ki te namatun mau. A tili-
 mori a nriki mu kin, kuf bital Abab ki te nama-
 tun, ega uo tuo mus kin nalo nagiek. Tetui
 24 ban ban malfanin, ku ti bital te namatun nalo
 nagiek mau ; ko fital, go ko uisi, nag nasem-
 25 seman nigamus ke fur. A til luaki, kai bisataf
 mus ki te laba min ; aur ega uo mai nag
 aga uo ti til luaki kai bisataf mus mau, me
 26 ka fo nriksei mus ki Abab enali. Naliati
 uan ko fo bital, nalo nagiek ; go a ti nriki mu
 27 kin nag ka fo nigamus bital Abab mau. Nala-
 kena kin Abab i tumen nrumbus, nalakena
 kin ku be nrumi au, kai seralesok nag a tumalu
 28 tue ki Abab mai. A tumalu tue ki Abab, kai
 mai baki emeromina ; a fo mer tao emeromina
 kai ban lek abab.
 29 Natamol tokotae anena ru nag, Ba lo, malfa-
 30 nin ku toko bis enali, kai ti til luaki mau. Mal-
 fanin au tae nag ago ku tae sera nalo, go ku ti
 murin nag nat ega faus kiko mau ; te nin i bi
 nalakena au seralesoko nag ago ku tumalu tue

31 ki Atua mai. Iesu i bisatafi ra, Ku seralesok mal-
 32 fanin kite ? Ko lo, aur ega uo mai, go i bo
 bakor, nag kuga uo ferafer, kai sikskei ban lek
 te nigamus, go ko fo tao au ka skei toko, me a
 ti skei toko mau, nalakena kin Abab i toko raki
 33 au toko. A bisataf mus ki te nin, nag kɔ fiatlak
 intumat, kinau a bi nalaken. Ku biatlak nan-
 rogtesan emeromina, me ko semsem kinau a bo
 kurak bug emeromina.

NAMET NAFISAN XVII.

1 Iesu i til te nin kai magalosak baki elagsau,
 kai nag, Abab, Aur i bo mai, Ba saman Nanim,
 2 nag Nanim ega samani ko ; taosia kin ku tu a na-
 finaotan i tupau sera natamol, nag te lab nag ku
 tu a kin, ke tuara namolien nag i tu tu kai tu mau
 3 tu. Namolien nag i tu tu kai tu mau tu kin,
 nag ruga tae ko, Atua tilimori iskeimau, go nat
 4 uan i tubulu a i mai, Iesu Kristo. A bo saman-
 ni ko emeromina, a brig si nauisien nag ku tau
 5 kin nag ka frigi. Go malfanin, Abab, ba sampa-
 ni au ka skuti ko ki nasamanien nag a toko raki
 ko biatlak en, sel uan emeromina i ti toko mau.
 6 Natamol ni emeromina nag ku tau kira, a nriksei
 ra ki nagiem ; ru bi te anag, go ago ku tau kira ;
 7 go ru be uis suk nafisan anag. Malfanin ru tae
 nag sera nalo nag ku tau kin, ru toko ko mai ;
 nalakena kin nafisan nag ago ku tau kin a be tua
 ra kin ; go ru be uis suki, kai tae berkati nag a
 tumalu tue kiko mai, go ru seralesoko nag ago
 ku tubulu au a mai.

10 Kinau a nigar tafisfis ; a ti nig emeromina tafisfisa mau, me a nig te nag ku be tau kira tafisfisa ; nalakena kin ru bi te nigag ; go sera nalo anau i bi te anago ; go te anago i bi te anau : go ru toko samani au. Go a fo mer ti toko emeromina mau, me nigara kin ru toko emeromina, go a mai lep ak. Abab tab, natamol nag ku be tau kira, ba muti ra, ruga toko nagiem toko, nag ruga fi teskeimau, taosia kin akit ta bi teskeimau. Malnroan komam au mau toko, kinau a mut te nag ku tau kira ru toko nagiem ; go a lo berkati ra, go nigar nat iskei i ti bi namanrogo mau, me nan numaten iskei i bi namanrogo ; nag te nag ru mitiri ke bon.
 13 Me malfanin a mai lepa ko ; go a til te nin emeromina, nag ruk laga ki nasemsemuen anau ke fur. Kinau a tua ra nafisan anag ; go emeromina i butakau kira, nalakena kin ru ti bi te ni emeromina mau taosia kin kinau a ti bi te ni emeromina mau. A ti tafisfis nag ba fulu era ki emeromina mau, me a tafisfis nag ba muti ra ki te nag i sa. Ru ti bi te ni emeromina mau, taosia kin kinau a ti bi te ni emeromina mau. Ba tab koro ra natilimorian ; nafisan anago i bi natilimorian.
 19 Taosia kin ago ku tubulu a mai baki emeromina, kinau a mer tubulu era ru baki emeromina. Go a nigar tumoko tab koro au, nag nigar ruk fi te natabkoron natilimorian. Go a ti nigar ru skei tafisfis mau, me a nig natamol nag ruk fo nrog nafisan nigar, kai seralesoko au uis tafisfis ; nag ruk maui bi teskeimau ; taosia kin ago, Abab

ku toko au toko go kinau a toko ko toko
 nag ruk toko kita toko ; nag emeromina
 ke seralesoko, nag ago ku tubulu au a mai.
 22 Go nasamanien nag ku tau kin, kinau a be
 tua ra kin ; nag ruga fi teskeimau, taosia
 23 kin akit ta bi teskeimau. Kinau a toko ra toko,
 go ago ku toko au toko, nag ruk fi teskeimau
 berkati, nag emeromina ke tae nag ago ku tubu-
 lu au a mai, kai nrumi ra, taosia kin ku nrumi
 24 au. Abab, natamol nag ku tau kira, a murin
 nag komam ko mau toko, naor nag kinau ka toko
 osa toko, nag ruk lek nasamanien anau, nag ku
 tau kin ; nalakena kin ku nrumi au, i beia ki
 25 nafakoron ni emeromina. Abab ui emeromina
 nin i ti tae eko mau, me kinau a tae eko, go na-
 26 tamol nin ru tae nag ago ku tubulu au a mai ; go
 a be nriksei ra ki nagiem, go ka fo nriksei ra
 kin, nag nanrumien nag ku be nrumi au kin, ke
 toko ra toko, go kinau ka toko ra toko.

NAMET NAFISAN XVIII.

1 Iesu i til nafisan nin kai taf ban, nigar nata
 mol tokotae anena, kai tukot naiser Kitron
 esuan intalmat iskei i toko osa, go i baki is
 2 nigar natamol tokotae anena ru mau. Go Iuta
 nag i belaktautaus i tae naor uan : nalakena
 kin, Iesu nigar natamol tokotae anena ru baki
 3 is inrak i laba. Go Iuta i belak nabuk, go tasil
 ni namer tab tob go Farisai, kai mai baki naor
 4 uan, ru bu nasul go lam go intauot. Iesu i tae

sera nalo nag i nag ke fakoro kin, te uan kin i
 5 taf ban, kai nriki ra kin, Ku toko lo fei? Ru
 bisatafi, kai nag, Iesu ni Nasaret. Iesu i nriki
 ra kin, Kinau uan kin. Go Iuta nag i belak-
 6 tautaus, nigar ru mau lao tu. Sel uan i nriki
 ra kin, Kinau uan kin, ru iskosuko kai tarubuik
 7 bak etan. Te uan kin i mer baus kira kin, Ku
 8 toko lo fei? Go ru nag, Iesu ni Nasaret. Iesu
 i bisatafi ra, A nriki mu kin nag, Kinau a bi
 niga, teuan kin kuf lo au, ko tao natamol nin
 9 ruga fan; nag nafisan nag i tili a ke bon, Te
 nag ku be tau era kin, a ti brig iskei i buil mau.
 10 Saimon i Biter biatlak lof, go i buit i, kai uat
 natamol uisuis nig natamol tab tob, kai mas lu
 intaligen matu. Natamol uisuis uan nagien
 11 Malkus. Te uan kin Iesu i nriki Biter kin, Ba
 mer bai lof nal kinin; las nag Abab i tau kin,
 ka fo ti minig i mau kite?
 12 Nabuk go kanoa nag i ofa, go tasil laba ni
 13 namer Iutaia, ru busuk Iesu kai moti a, kai
 belak e i bei ban lek Anas, nalakena kin i bi
 mo Kaiafa, nag i bi natamol tab tob intau uan.
 14 Kaiafa i bi natamol uan i nriki namer Iutaia kin,
 nag i ui nag nat iskei ke mat sur uil inlaun
 uan.
 15 Go Saimon Biter i nrukus Iesu, go natamol
 tokotae botae iskei i mer brigi i taosi. Natamol
 tab tob i tae natamol tokotae uan, go nigar Iesu
 rakai sil baki imrum nasum ni natamol tab tob;
 16 me Biter i lao tu namet ekatem. Te uan kin
 natamol tokotae, nag natamol tab tob i tae e, i

taf ban, kai bisataf nat uan i lokor namet, kai
 17 belak Biter baki imrum. Te uan kin namatu
 irik nag i lokor namet i nriki Biter kin, Ago ku
 bi natamol tokotae iskei ni natamol uan kite ?
 18 Niga i nag, Itik. Namera uisuis go tasil lab
 ru lao tu esuan, ru be suiki namelfer, nalakena
 kin i bi namalanrien ; go ru toko talai ; go nigar
 Biter ru mau toko, i lao tu kai talai.
 19 Go natamol tab tob i baus ki Iesu ki natamol
 20 tokotae anena, go intafnauen anena. Iesu i
 bisatafi, i nag, A bis enali emeromina ; a tafnau
 nasum nalotuen, sernaliati, go nasum tab esuan
 namer ni Iutaia ru maui saisai is ; a ti til te na-
 21 matun i bi funak mau. Ikua kin ku baus ki au
 kin ? ba faus ki namer nag ru nrogo au ki te nag
 a nriki ra kin : ba lo, natamol nin ru tae te nag
 22 a tili. Niga i til te nin, go tasil iskei nag i lao
 tu natikin, i nrebag Iesu, i nag, Ku bistaf nata-
 23 mol tab tob i tebelan kite ? Iesu i bisatafi, Af
 bis sa, ba tilsei te sa uan ; me af bisa ui, ikua
 24 kin ku uatu au. Anas i tubulu a i masuksuk
 ban lek Kaiafa, natamol tab tob.
 25 Saimon Biter i lao tu kai toko talai. Te uan
 kin ru nriki na kin, Ago ku bi natamol tokotae
 anena kite ? Niga i koros, kai nag, Itik
 26 Natamol uisuis iskei ni natamol tab tob, i bi
 numeterau ni nat uan Biter i mas lu intaligen, i
 nag, Kinau a ti lep ak akam ranrua tok intalm-
 27 at mau kite ? Te uan kin Bitero i mer koro
 osa, go toa i terabelbel tar.
 28 Go ru belakelu Iesu i tumalu tue ki Kaiafa,

kai baki esum natilibotakien, go i bi builbogsasa ;
 me nigar ru ti sil baki imrum nasum natilibota-
 kien mau, ruf la bi nimim sa, me nag ruga fam
 29 nafatolien. Te uan kin Bilato i taf ban lep era,
 30 kai nag, Nafte akam ku nriksei ki nat uan. Ru
 bisatafi, kai nriki na kin, Niga if ti bi kano nag
 31 i folfol sa mau, auf ti tuo ko kin mau. Te uan
 kin Bilato i nriki ra kin, Akam ko felak e ban,
 kai tilibota kin, ke taos nafanauen tue nigamus
 i tili, Namer ni Iutaia ru nriki na kin, I ti ui
 nag komam ko kurak bun te nat mau : nag na-
 32 fisan ni Iesu ke bon, nag i tili, i til numaten nag
 33 ke fo mat es. Te uan kin Bilato i mer sil na-
 sum nattilibotakien, kai soso Iesu, kai nriki na
 kin, Ago ku bi Nauot ni namer ni Iutaia kite ?
 34 Iesu i bisatafi, Ago ku tumom til te nin, kite
 35 namer botae ru tili au, kai nriki ko kin ? Bilato
 i bisatafi, Kinau a bi natamol ni Iutaia kite ?
 Inlaun anago, go natamol tab tob ru tu au kik ;
 36 ku be brig nafte ? Iesu i bisatafi, Namaragien
 anau i ti bi te ni emeromina mau ; namaragien
 anau if bi te ni emeromina, tasil anau ruf iftefa
 as, nag ruga ti tu namer ni Iutaia ki au mau : me
 malfanin namaragien anau i ti bi te ni esan mau.
 37 Te uan kin Bilato i nriki na kin, Ago ku bi
 Nauot kite ? Iesu i bisatafi, Ago ku tili nag
 kinau a bi Nauot. Te nin i bi nalakena a bakor,
 go i bi nalaken a mai baki emeromina, nag ka
 nig natilimorian tilsei. Sera natamol nag ru
 38 bi te ni natilimoriām, ru nrog nalok. Bilato i
 nriki na kio, Natilimorian i bi nafte ?

I tili tebelan kai mer taf ban lek namer ni
 - Iutaia, kai nriki ra kin, kinau a ti bamur nafol-
 39 folon sa as mau. Me i bi sube nigamus nag ka
 nigamus nratlu nat iskei mal nafatolien : te uan
 kin ku murin nag ka nigamus nratlu Nauot ni
 40 namer ni Iutaia kite ? Te uan kin ru mer bios,
 Ba ti nrat lu natamol nin mau, me ba nrat
 Baraba. Baraba i bi natamol iltelu.

NAMET NAFISAN XIX.

- 1 Te uan kin Bilato i bulu Iesu kai sumanri.
- 2 Go namer nafkal ru bir nakas nragnrago i bi
 natakotapau, kai sera napaun, go ru niga ka ki
 3 nakal miel ; go ru mai lep a kai nag, Ba lailai,
- 4 Nauot ni ramer ni Iutaia ! go ru nrebagi. Go
 Bilato i mer taf ban, kai nriki ra kin, Ba lo, a
 belake taf mai lepa mu, nag kuga tae nag a ti
 5 bamur nafolfolon sa as mau. Te uan kin Iesu
 i taf mai, i belak intakotapau nragonrago, go
 nakal miela tok Go Bilato i nriki ra kin, Ba
- 6 lo, natamol ! Namer tab tob go tasil lab ru lek
 a, kai bios, ru nag, Ba tur us ki nakas beltakot.
 Ba tur us ki nakas beltakot. Bilato i nriki ra kin, Akam ko fulu a, kai tur us
 ki nakas beltakot : a ti bamur nafolfolon sa as
- 7 mau. Namer ni Iutaia ru bisatafi, ru nag, Ko-
 mam au biatlak nafanauen tue go nafanauen tue
 uan i til i i ui nag ke fo mat, nalakena kin i tu-
 mena brigi i Nani Atua.
- 8 Bilato i nrog nafisan nin kai matak tob ; go i

9 mer baki imrum natilibotakien, kai nriki Iesu kin, Ago ku toko esab mai ? me Iesu i ti bisa-
 10 tafi a mau. Te uan kin Bilato i nriki na kin, Ku ti bisatafi au mau kite ? ku ti tae mau, nag a
 biatlak nafinauotan nag ka nratlu oko, go a
 biatlak nafinauotan nag ka turu ko ki nakas bel-
 11 takot kite ? Iesu i bisatafi a, Nata nag i toko
 elag if ti tuo ko kina mau, kuf ti biatlak nafinauotan nag ba frigi au ki te namatuna mau ; te
 uan kin nata nag i tuo ko ki au i bi taparo tob
 12 toli ko. Inraka uan Bilato i murin nag ke
 nrati ; me namer ni Iutaia ru bios, ru nag, Kuf
 nrat lu natamol nin, kuf ti bi asela Kaiser mau ;
 nat nag i tumena brigi i bi Nauot, i bisbotai ki
 Kaiser.

13 Bilato i nrog nafisan nin, kai belak Iesu i taf
 mai, kai tok etan uenr natilibotakien, naor nag
 ru soso ki Naol nafat, Ibru ru soso ki Kabata.
 14 I bi aliat nafrigbotakien ni nafatolien : i lakor
 bi aur kalates. Go i nriki namer ni Iutaia kin,
 15 Ba lo, Nauot nigamus ! Te uan kin ru bios, Ba
 fulu a, ba fulu a, ba tur us ki nakas beltakot.
 Bilato i nriki ra kin, Ka tur Nauot nigamus kite ?

Namer laba ru bisatafi, Au ti biatlak te Nauot
 mau, me Kaiser iskei.

16 Te uan kin i tua ra kin, nag ruga tur us
 17 Teuan kin ru belake lu Iesu ; go niga i ban, i
 tumen sel nakas beltakot, baki naor nag ru sos
 o ki Naor ni las-napau, Ibru ru soso ki Kolko-
 18 ta : esuan ru tur us ki nakas beltakot, nigar na-
 tamol botae ranru, ru tur ur ru mau, karu nan-
 anre, go karu nananre, go Iesu namaotar.

19 Go Bilato i mitir te namitiruen, kai brigi i

tok nakas beltakot. Niga i mitir, IESU NI NASARET, NAUOT NI NAMER NI IU-
 20 TAIA. Namitiruen nin namer ni Iutaia ru laba
ru fea : nalakena kin naor nag ru tur Iesu uis i
bi emuilatig ki natokon : go ru mitiri a i bi
 21 Ibru, go Rom, go Kris. Te uan kin namer tab
tob ni namer ni Iutaia, ru nriki Bilato kin, Ba
ti mitir, Nauot ni namer ni Iutaia mau ; me ba
mitir nag i tili a, A bi Nauot ni namer ni Iutaia.
 22 Bilato ibisatafi ra, Te nag a be mitiri, a be
mitiri.

23 Namer nafkal ru tur Iesu ki nakas beltakot,
kai uis nakal anena, kai brig malmal ibat uis,
nig natamol nafkal malmal iskei serer, go ru mer
uis nakal natamol anena : go nakal natamol
anena naturturuen i tik as, ru bausi iskeimau
 24 elag baki etan. Te uan kin ru tumera nriki
ra kin, Tuk ti borai a mau ; me tuk frig baag
akin, nag fei ke fiatlak en ; nag te nag ru mitiri
a ke bon, nag i nag.

Ru tumer botai nakal anau tua ra kin, go
nakal natamol anau ru brig baaga kin.

25 Te nin namer nafkal ru brigi. Iesu raiten go
bal raiten, Meri namatu ni Kloba, go Meri Mak-
talene, ru lao tu emuilatig ki nakas beltakot ni
 26 Iesu. Sel uan Iesu i lek raiten, go natamol
tokotae nag i nrumbi, ra lao tu emuilatig kin, i
 27 nriki raiten kin, Namatu, ba lo, nanim ! I mer
nriki natamol tokotae uan, Ba lo, raitum ! Go
aur uan natamol tokotae uan i belake baki esum
anena.

28 I boinruk kor te nin, Iesu i tae nag sera nalo
i be num, nag te nag ru mitiria ke bon, i nag, A

29 manreu. Ru brig las iskei nag i bur ki finekar
 i tok esuan ; go te mailumlum nag ru brigi i bur
 ki finekar, ru takalu a ki isob, kai brigi i baki
 30 nakanron. Iesu i min nrog finekar, kai nag, I
 be num : go i tunr, kai bitua ki naten.

31 I bi aliat nafrigbotakien, te uan kin namer ni
 Iutaia ru fera Bilato nag ruga takot natuera, kai
 selalu era ban, nag namolir ke tu toko nakas bel-
 takot Sabat mau, (nalakena kin Sabat uan i bi
 32 aliat bur). Teuan kin namer nafkal ru mai, kai
 takot natu ni te bei, go te karu, nag ru tur ur
 33 ki nakas beltakot, nigar ru mau Me ru mai lek
 Iesu, kai lek a nag i be mat ; te uan kin ru ti
 34 takot natuen mau ; me natamol nafkal iskei i
 lao nafinrin ki ola, go inra go nai ra bakor belbel.

35 Go niga nag i lek a i tilsei, go natilseien
 anena i tili mori ; go i tae nag i til te nag i tili-
 36 mori, nag akam ko seralesok. Nalakena kin te
 laba nin i bakor, nag te nag ru mitiri ke bon,
 Ruk fo ti brig intauotun iskei ke makot mau.

37 Go nafisan botae nag ru mitiri, i nag, Ruk fo lo
 nre nat uan ru lao.

38 Go i boinruk kor te nin Iosef ni Aramatia,
 nag i bi natamol tokotae anena, me i bi funak,
 nalakena kin i matak i namer ni Iutaia, i bital
 Bilato nag ke sel namol Iesu ban : go Bilato i
 turuk uis. Te uan kin i mai kai selalu namolin
 39 ban. Go Nikotimo i mai, niga nag nrakabei i
 mai lek Iesu bog, i sel mirr nag i sanre alo kin,
 40 i lakor bi baun tifli iskei. Rakai sel namol
 Iesu, kai fisi ki nakal linen, go te nag i napoa
 ui i belake, taos sube naofakien ni namer ni
 41 Iutaia. Naor nag ru tur us ki nakas beltakot

os, intalmat iskei i toko osa, go namur faum i toko intalmat uan, ru ta ti brig nat i en es mau. Te uan kin ru brig Iesu i en es, nalakena kin aliat nafrigbotakien ni namer ni Iutaia, (namur uan i bi émuilatig.

NAMET NAFISAN XX.

- 1 Go aliat beia ni uik, builbogsasa kinin, i ta malikoliko tok, Meri Maktalene i mai baki ematen, kai lek fat, ru nrea lua i tok ematen
- 2 ban. Te uan i fit, kai mai lek Saimon Biter, go natamol tokotae botae uan Iesu i nrumi, kai nriki ra kin, Ru be sela lu Nauot i en ematen
- 3 ban, go au ti tae esuan ru brigi i en es mau. Te uan kin Biter i taf ban, nigar natamol tokotae
- 4 karu, go rakai baki emat ban. Go rakai inrua fit, go natamol tokotae karu i fit tol Biter, kai beia bakor ematen ; go i tapil kai lo baki imrum, kai lek nakal linen i en ; me i ti sil baki
- 6 imrum mau. Saimon Biter i mer mai, i nrukus
- 7 i, kai sil baki ematen, go i lek nakal linen i en, go te tubetao namaona nag i toko napaun, i ti belak nakal lab mau, me ru bela kina iskei en te
- 8 naor. Te uan kin natamol tokotae karu, nag i beia mai baki ematen, i mer sil, go i lepa kai
- 9 seralesok. Ru ti tae te nag ru mitiri a mau,
- 10 nag ega uo tumalu tue ki namer mat. Natamol tokotae ra mer baki esum nigar ban.
- 11 Me Meri i lao tu ematen ekatem, kai tag : i toko tag kai tapil kai lo baki imrum ematen ; go i lek agel inru, ra kal ki nakal tar, ra toko etan, karu i toko epau, go karu i toko etu, naor nag
- 13 namol Iesu i en es. Go ra nriki na kin, Nama-

tu, ikua kin ku tag ? I nriki ra kin, Nalakena
 kin ru be selalu Nauot anau ban, go a ti tae
 14 naor nag ru brigi i en es mau. I til te nin kai
 fulus, kai lek Iesu i lao tu, kai ti tae nag i bi
 15 Iesu mau. Iesu i nriki na, Namatu, Ikua kin
 ku tag ? Ku lo fei ? Niga i mroa kin nag i bi
 nat uan i lokor intalmat, go i nriki na kin, Na-
 uot, ago kuf selati a ban, ba nriki au ki naor
 nag ku brigi i en es, go aga uo selati a ban.
 16 Iesu i nriki na kin, Meri. Niga i fulus kai nri-
 kina kin, i bi Ibru, i nag, Raboni, ru nrea, i bi
 17 Natamol Fanau. Iesu i nriki na kin, Ba ti
 takal nrogo au mau, nalakena kin, a ti sak ban
 lek Abab mau : me ba fan lek nabaluk, kai nriki
 ra kin, A nag ka sak ban lek Abab go Temamu,
 18 go Atua anau go Atua animu. Meri Makta-
 lene i mai kai nriki natamol tokotae kin, A lek
 Nauot ; go nag i nriki na ki te nin.
 19 Te uan kin mal kotfan, naliati uan, aliat beia
 ni uik, go namet ru bon tu, esuan natamol tok-
 tae ru toko osa, nalakena kin ru matauki namer
 ni Iutaia, Iesu i mai kai lao tu emalubutor, kai
 20 nriki ra kin, Intamat ke toko raki mu. Go i
 til te nin, kai beiki ra ki narun go nafinrin. Te
 uan kin natamol tokotae ru semsem, sel uan ru-
 21 lek Nauot. Go Iesu i mer nrika ra kin, Intamat
 ke tok raki mu ; taosia kin Abab i tubulu au,
 22 tekan uan i tebel, a mer tubulu mu. I til te nin,
 kai lai namaron tua ra, kai nriki ra kin, Ko uis
 Naten Tab : nafolfolon sa ni natamol, kuf nigar
 inratia, ega uo minratinrit tok ; nafolfolon sa ni
 natamol, kuf nigar motsuki, ega uo masuksuk tok.
 24 Me Toma, iskei ki natamol ralim iskei atmat

inru, nag ru soso ki Titimo, i buil kira seluan
 25 Iesu i mai Te uan kin natamol tokotae ru luba ru
 nriki na kin, Au be lek Nauot. Me i nriki ra kin,
 Af ti lek namule turtur narun mau, go af ti brig
 nakinik baki namule turtur mau, go af ti brig
 naruk bak nafinrin mau, a fo ti seralesoko mau.

26 Naliati i latol ru mer num, natamol tokotae
 ru mer toko imrum, nigar Toma ru mau. Iesu
 i mai, namet ru bon tok, go i lao tu emalubutor,

27 kai nag, Intamat ke toko raki mu. Go i nriki
 Toma kin, Ba sai ki nakinim, kai lek naruk, go
 ba sai ki narum, kai brigi baki nafinrik ; go ba
 28 ti mroa bot akin mau, me ba seralesoko. Toma
 i bisatafi, kai nriki na kin, Nauot anau, go Atua
 29 anau. Iesu i nriki na kin, Ku be seralesoko,
 nalakena kin ku be lep au ; te nag ru ti lep au
 mau, me ru seralesoko, ru semsem.

30 Iesu i brig nafeifeien botae ru laba nre nata-
 mol tokotae anena, nag ru ti mitiri tus nin mau :

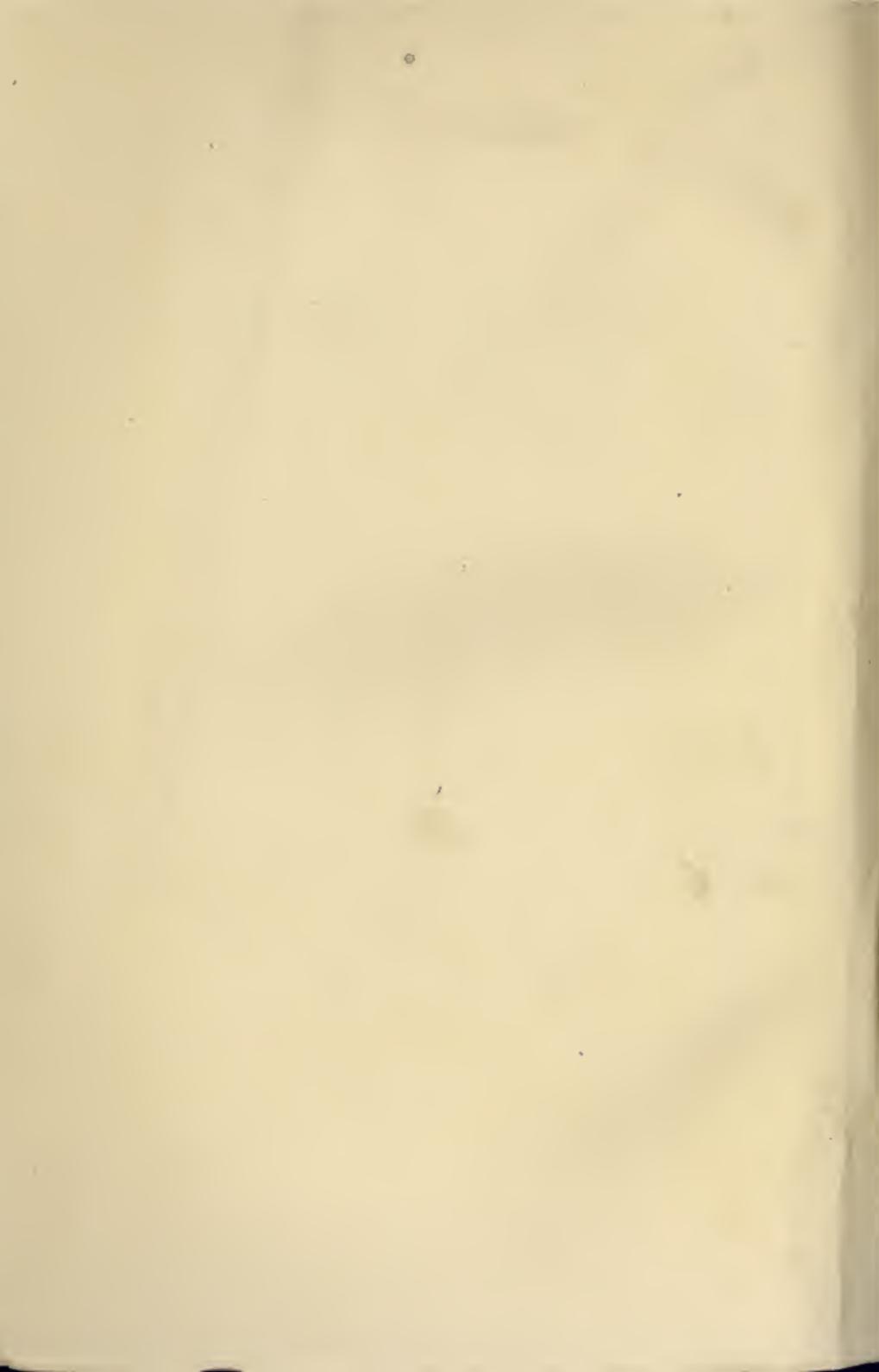
31 ru mitir te laba nin, nag akam ko seralesok nag
 Iesu i bi Kristo, Nani Atua ; nag ko seralesok
 kai biatlak namolien nalo nagien.

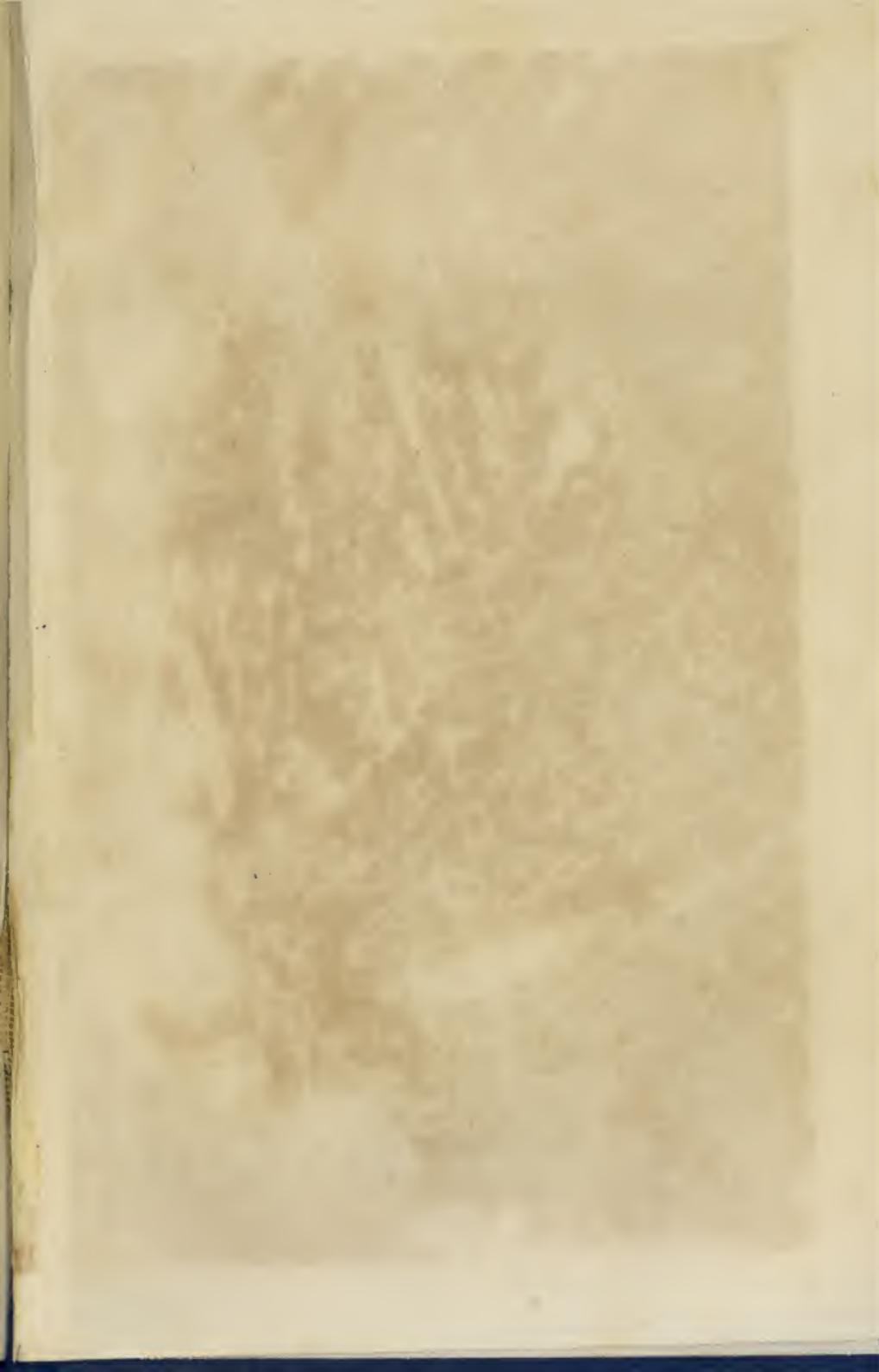
NAMET NAFISAN XXI.

1 Iboinruk kor te nin, Iesu i tumen bakor ki nata-
 mol tokotae anena nai ni Taibirias ; go i tumena
 2 beiki ra kin i tebelan. Saimon Biter go Toma
 nag ru soso ki Titimo, go Natanael ni Kana ni
 Kalilai, go nan Sebete inru, go natamol tokotae
 3 anena inru, ru maui toko. Saimon Biter i nriki
 na kin, A nag ka fan kar naik. Ru nriki
 na kin, Tuga mou ban. Ru ban kai ba rarua ;
 4 go bog uan ru ti bu te namatun mau. Me mal

namagoago Iesu i lao ti elau tu: me natamol
 5 tokotae ru ti tae nag i be Iesu mau. Te uan
 kin Iesu i nriki ra kin, Kekel, ku biatlak te na-
 matun nag ko fami kite? Ru bisatafi a, kai
 6 nag Itik. Go i nriki ra kin, Ko niba ki ubuen
 bak matu rarua, go kuga uo bamuri Te uan
 kin ru niba kin, go ru kano buit i, nalakena nafet
 7 naik. Te uan natamol tokotae uan Iesu i nru-
 mi, i nriki Biter kin, I bi Nauot. Go Saimon
 Biter i nrogo nag i bi Nauot, go i bu kot anena
 kai tumena tasuki a kin (nalakena i karo
 8 tu), go i sok bak mai. Me natamol
 tokotae botae, ru ba rarua ses mai, ru ti
 bi emai ki eut mau (ru lakor bi nafabiliuen tifli
 9 iskei), ru nrosag ubuen, i bur ki naik. Go sel
 uan ru baki eut, ru lek namelfer nakab i tcko
 10 esuan, go naik ru en es, go bret i toko. Iesu i
 nriki ra kin, Naik nag ku buit i, ko sel tete
 11 mai. Te uan kin Saimon Biter i bag baki bot,
 kai bu uben baki eut, i bur ki naik tob, ru bi
 tiffi iskei ralim ilim atmat itol: ru laba tebelan
 12 me ubuen i ti mapor mau. Iesu i nriki ra kin,
 Ko mai fam. Go natamol tokotae nat i ti fear
 baus kina kin mau, Ago ku bi fei? ru tae nag
 13 i bi Nauot. Iesu i mai kai uis bret, kai tua ra
 kin, go i mer tua ra ki naik. Inrak katol kin.
 14 Iesu i bakor ki natamol tokotae, i boinruk kor
 naliati nag i tumalu tue ki namer mat.
 15 Ru fam su, go Iesu i nriki Saimon Biter kin,
 Saimon, nan Ioane, ku nrumi au tob tol nata-
 mol nin toko kite? Niga i nriki na kin, Or,
 Nauot, ago ku tae nag a nrumi ko. Niga i
 16 nriki na kin, Ba tu nan sib anau ruga fam. I

ba karu nriki na kin, Saimon, nan Ioane, ago
 ku nrumi au kite ? I nriki na kin, Or, Nauot,
 ago ku tae nag a nrumi ko. I nriki na kin, Ba
 17 lokor sib anau. I bakatol nriki na, Saimon,
 nan Ioane, ku nrumi au kite ? Biter i nrogtesa,
 nalakena kin i bakatol nriki na kin, Ku nrumi
 au kite ? Go i nriki na kin, Nauot, Ago ku tae
 sera nalo ; ago ku tae nag a nrumi ko. Iesu i
 18 nriki na kin, Ba tu sib anau ruga fam. A tili-
 mori a nriki ko kin, seluan ku bi ni naturiai, ku
 tumom tasuki ko, kai siuer baki naor nag ku
 murin : me sel uan ba fo bi te matua, ba fo sai
 ki narum, go nat botae ega uo tasuki ko, kai bu-
 19 lu oko baki naor nag ku malo kin. I til te uan,
 i tilsei numaten nag ega uo saman Atua as. Go
 i til te nin, kai nriki na kin, Ba nrukusi au.
 20 Biter i fulus, kai lek natamol uan Iesu i nrumi
 i nrukusi a ; niga nag i en nanrumin mal nafa-
 mien, kai nag, Nauot fei ega uo belaktautau oko ?
 21 Go Biter i lek a, kai nriki Iesu kin, Nauot, go
 22 natamol nin ega uo tabale ? Iesu i nriki na
 kin, Af murin nag ke toko ban ban ega uo mai,
 23 ag ba ku ? ba nrukusi au. Te uan kin nafisan
 nin i sokabul, nabalun ru nrogo, nag natamol tokotae
 uan ega uo ti mat mau : me Iesu i ti nriki na
 kin, nag ega uo ti mat mau ; me i nag, af murin
 nag ega toko ban ban aga uo mai, ago ba ku ?
 24 Niga i bi natamol tokotae uan i tilsei te nin,
 kai mitir te nin ; go au tae nag natilseien anena
 i tilimori.
 25 Go te laba, te epotae i tok, nag Iesu i brigi a,
 go ruf mitir si lu a, a mroa kin emeromina i fo
 ses nag natus uan ruf mitiri a if toko osa.





Bullock's
u-13 PL. 6

J.A.F
499.34
B18
1885



